

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΒ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140. — ΤΗΛ. 721.8308

1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1983

ΑΡΙΘ. 11

== ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ==

ΜΝΗΜΗ ΑΛΩΣΕΩΣ (29.5.1453)

Μνήμη 'Αλώσεως (29.5.1453). — Ε. Δ. Θ., «Τὸ ἀνθηρότερον ὄλων τῶν χρωμάτων». — Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Καθηγ. Πανμίου 'Αθηνῶν, 'Η γυναικεία διακονία κατὰ τὴς «'Αποστολικῆς Διαταγῆς». — 'Ιωάννου Φουντούλη, Καθηγ. Πανμίου Θεσσαλονίκης, 'Απαντήσεις σὲ λειτουργικῆς, κανονικῆς καὶ ἄλλες ἀπορίες. — 'Αρχιμ. Φωτίου Σ. Κωνσταντινίδη, 'Ο ἐθνομάρτυρας 'Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανὸς (1756-1821). — Δημ. Φερούση, Θεόδωρος Γ. Χατζηθεοδώρου. — 'Αλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου, Λέκτορας Θεολ. Σχολῆς, Τὸ μυστήριον τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἀρρώστιας. — 'Ι. Μ. Χατζηφώτη, 'Ελληνες Κληρικὸι στοὺς ἀγῶνες τῆς Φυλῆς. — Πρεσβ. 'Αντωνίου 'Αλεβιζοπούλου, Τὸ ἀληθινὸ πρόσωπον τῆς 'Εταιρίας «Σκοπιά». — Βασ. Μουστάκη, 'Η προφητεία τοῦ Ναούμ. — 'Επίκαιρα. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Αὔξηση συντάξεων τοῦ TAKE. Νέοι συνταξιούχοι.

† κωμική τιμὸς
πᾶσι οὐλόγοι: †

ΜΝΗΜΗ ΑΛΩΣΕΩΣ

(29. 5. 1453)

Η ΜΝΗΜΗ τῆς Ἀλώσεως μᾶς παρέχει τὴν πῶς ἐπίσημη εὐκαιρία νὰ σκεφθοῦμε ὅτι τὸ Βυζάντιο, μέσα στὰ σύνορά του, φύλαξε καὶ προστάτευσε τὴν Ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία καὶ τῆς ἔστρωσε τοὺς δρόμους μιᾶς οἰκουμενικῆς ἐξάπλωσεως. Εἶναι δεδομένο, πὺ δὲν πρέπει νὰ ὑποτιμηθῆ, τὸ ὅτι τὰ κορυφαία γεγονότα τῆς διαμορφώσεως τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, δηλαδὴ οἱ οἰκουμενικὲς Σύνοδοι ἔλαβαν χώραν μέσα στὰ χρονικὰ πλαίσια τῆς βυζαντινῆς Αυτοκρατορίας. Οἱ αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου τίς συνεκάλεσαν καὶ τίς ἐπεκύρωσαν. Ἐξ ἄλλου ἔλη ἡ ἀκτινοβολία τῆς Ὁρθοδοξίας στὶς χώρες τοῦ Βορρᾶ, τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως συνετελέσθη μὲς ἀπὸ τίς ὑλικὰς εὐκαιρίες καὶ δυνατότητες, πὺ παρείχε ἡ Αυτοκρατορία. Οἱ Σλαῦοι, τὸ μεγάλο αὐτὸ λάφυρο τῆς Χάριτος, πὺ ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία ἀπέκτησε, δὲν θὰ ἦταν δικὸ τῆς χωρὶς τὸ Βυζάντιο.

Τὰ καίρικὰ στοιχεῖα πὺ συνθέτουν τὸ μεγαλεῖο καὶ τίς σκιὲς τῆς βυζαντινῆς Αυτοκρατορίας δὲν σκεπάζουν ἀλλὰ ἀπαυγάζουν τίς δοκιμασίες καὶ τοὺς θριάμβους τῆς Ὁρθοδοξίας.

* * *

ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ τώρα τὸ χρέος μᾶς ἀπέναντι αὐτῆς τῆς ὑψηλῆς καὶ θαρραλῆς κλήσεως, πὺ ἡ ἑλληνικὴ συνείδηση τὴν βεβαιώνει: μὲς ἀπὸ τὴν ἱστορία καὶ τὴν ἀκούει καθαρὰ καὶ σήμερα; Τὸ χρέος μᾶς εἶναι διπλό: Ἀφ' ἐνὸς πρέπει νὰ διατηρήσουμε τὴν καθαρὴν παράδοση τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας. Καὶ ἀφ' ἑτέρου μὲ τίς ἐμπνεύσεις καὶ τὴν πνευματικὴν δύναμη πὺ θ' ἀντλήσουμε ἀπ' αὐτὴ τὴν παράδοση, πὺ εἶναι ἀθάνατη καὶ ζωοποιός, νὰ ἐρίγασθοῦμε ὥστε νὰ διαχυθῆ καὶ πάλι: σ' ἔλη τὴν Ὁρθόδοξη οἰκουμένη, ἀλλὰ καὶ πέρα ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς Ὁρθοδοξίας, στοὺς λαοὺς τῆς Δύσεως καὶ στοὺς ἀπίστους, τὸ ἑλληνοχριστιανικὸ φῶς.

“ ΤΟ ΑΝΘΗΡΟΤΕΡΟΝ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ,,

Ὁ διαπρεπῆς ἐπίσκοπος Φωτικῆς Διάδοχος (ε' αἰών), στὸ ἔργο του «Κεφάλαια ἑκατὸν περὶ πνευματικῆς τελειώσεως», μὲ ὠραιοτάτη παρομοίωσι αἰσθητοποιεῖ τὴν πορεία τῆς ἀληθινῆς μορφώσεως τῆς ψυχῆς. Αὐτὴ ἡ μόρφωσις εἶναι «τὸ ἐπιζωγραφεῖν εἰς τὸ κατ' εἰκόνα τὸ καθ' ὁμοίωσιν».

Νὰ τί λέγει ὁ Διάδοχος σχετικῶς:

«Ὅπως οἱ ζωγράφοι πρῶτα μὲ ἓνα χροῶμα σκιάζουν τὴν μορφή τοῦ ἀνθρώπου, ἔπειτα δέ, ἀφοῦ δημιουργοῦν σ' αὐτὴ ἐμφάνισι ἀνθηρὴ ἀναμιγνύοντας λίγο-λίγο τὸ ἓνα χροῶμα μὲ τὸ ἄλλο χροῶμα, διασώζουν τὴν μορφή αὐτοῦ, πὺ ζωγραφίζεται πανομοιότυπα, ἕως καὶ τὴν λεπτομέρεια τῶν τοιχῶν» ἔτσι καὶ ἡ ἁγία Χάρις τοῦ Θεοῦ πρῶτα μὲ τὸ βάπτισμα διαμορφώνει τὸ «κατ' εἰκόνα» στὴν κατάστασι, στὴν ὁποία ἦταν τοῦτο, ὅταν δημιουργήθηκε ὁ ἀνθρώπος. Ὅταν δὲ ἰδῆ, ὅτι ἐμεῖς ὀλόψυχα ἐπιθυμοῦμε τὸ κάλλος τῆς ὁμοιώσεως καὶ στεκόμαστε γυμνοὶ καὶ ἀτρόμητοι στὸ ἐργαστήριό τῆς, τότε, δημιουργώντας ἀνθηρὴν ποικιλία μὲ τὴν προσθήκη τῆς μιᾶς στὴν ἄλλη ἀρετὴ καὶ ἀνυψώνοντας τὴν μορφή τῆς ψυχῆς ἀπὸ μιὰ δόξα σὲ ἄλλη δόξα, παρέχει σ' αὐτὴν τὸ χαρακτηριστικὸ τῆς ὁμοιώσεως πρὸς τὸν Θεό... Ὅταν ὁ ἀνθρώπος... ἐξομοιωθῆ πρὸς τὸν Θεὸ ὅσον εἶναι δυνατό, τότε ἀποκτᾶ καὶ τὴν ὁμοίωσι τῆς θείας ἀγάπης. Διότι ὅπως σ' ἐκεῖνα πὺ ζωγραφίζονται πανομοιότυπα, ὅταν προστεθῆ στὴν εἰκόνα τὸ ζωηρότερο ἀπὸ ὅλα τὰ χροῶματα, τοῦτο διασώζει τὴν ὁμοιότητα τοῦ ζωγραφιζομένου προσώπου ἕως καὶ τὸ μεϊδιάμα του, ἔτσι καὶ σ' ἐκείνους, πὺ ζωγραφίζονται ἀπ' τὴν Θεία Χάρι γιὰ ν' ἀποκτήσουν τὴν ὁμοιότητα πρὸς τὸν Θεό, ὁ φωτισμὸς τῆς ἀγάπης, ὅταν προστεθῆ, φανερόναι ὅτι τὸ «κατ' εἰκόνα» ἐφθασε ἐξ ὀλοκλήρου στὴν ὠραία ἐμφάνισι τοῦ «καθ' ὁμοίωσιν». «Ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν ὁμοιογραφομένων τὸ ἀνθηρότερον ὄλων τῶν χρωμάτων χροῶμα προστεθὲν τῇ εἰκόνι ἄχρι καὶ τοῦ μεϊδιάσαι ἀποσώζει τὴν τοῦ ὁμοιογραφομένου ὁμοιότητα, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν εἰς τὴν θείαν ὁμοίωσιν παρὰ τῆς θείας χάριτος διαζωγραφομένων ὁ φωτισμὸς τῆς ἀγάπης προστεθεὶς εἰς τὴν τοῦ καθ' ὁμοίωσιν ὀλοκλήρως εὐπρόπειαν δηλοῖ γενέσθαι τὸ κατ' εἰκόνα». Διότι δὲν μπορεῖ ἄλλη ἀρετὴ νὰ χάριση στὴν ψυχὴ τὴν ἀπαλλαγὴ ἀπ' τὰ πάθη παρὰ μόνον ἡ ἀγάπη. Ἡ ἀγάπη εἶναι τὸ πλήρωμα τοῦ νόμου» (ἀρ. 89).

Ἄν ἡ προσωπογραφία κάθε Χριστιανοῦ πρέπει νὰ ἐξωραϊζεται ἀπ' τὸ θεῖο χροῶμα τῆς ἀγάπης πρὸς κάθε συνάνθρωπό του, πολὺ περισσότερον ἢ προσωπογραφία κάθε λειτουργοῦ τοῦ Ὑψίστου πρέπει ν' ἀκτινοβολῆ τὸ φῶς τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης.

Ε.Α.Θ.

Η ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΚΑΤΑ ΤΙΣ “ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΓΕΣ,,

Του κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Οἱ «Ἀποστολικές Διαταγές» μαζί με τὴν χειροτονία τῶν διαφόρων τάξεων τοῦ ἱεροῦ κλήρου ὁμιλοῦν καὶ γιὰ τὴν καθιέρωση τῆς διακόνισσας, γιὰ τὴν ὁποία παραγγέλλουν τὰ ἑξῆς:

«Ὡ ἐπίσκοπε, ἐπιθήσεις αὐτῆ τὰς χεῖρας, παρεστῶτος τοῦ πρεσβυτερίου καὶ τῶν διακόνων καὶ τῶν διακονισσῶν καὶ ἑρεῖς:

Ὁ Θεὸς ὁ αἰώνιος, «ὁ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Β' Κορ. α', 3), ὁ ἄνδρὸς καὶ γυναικὸς δημιουργός, ὁ πληρώσας Πνεύματι Μαριάμ καὶ Δεββώραν καὶ Ἄνναν καὶ Ὀλδαν, ὁ μὴ ἀπαξιώσας τὸν μονογενῆ Σου υἱὸν γεννηθῆναι ἐκ γυναικός, ὁ καὶ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου καὶ ἐν τῷ ναῷ προχειρισάμενος τὰς φρουρούς τῶν ἁγίων Σου πυλῶν· Αὐτὸς καὶ νῦν ἐπίδεδε ἐπὶ τὴν δούλην Σου τήνδε τὴν προχειριζομένην εἰς διακονίαν, καὶ δὸς αὐτῇ πνεῦμα ἅγιον καὶ «καθάρισον αὐτὴν ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος», (Β' Κορ. ζ', 1) πρὸς τὸ ἐπαξίως ἐπιτελεῖν αὐτὴν τὸ ἐγχειρισθῆν αὐτῇ ἔργον εἰς δόξαν σὴν καὶ ἔπαινον τοῦ Χριστοῦ Σου, μεθ' οὗ Σοι δόξα καὶ προσκύνησις καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν»⁹⁷.

Οἱ καθιερωμένες διακόνισσες, κατὰ τὴς «Ἀποστολικές Διαταγές», κατέχουν ξεχωριστὴ θέση μέσα στὴν Ἐκκλησία καὶ στὴ λειτουργικὴ τῆς ζωῆς. Γιὰ τὴ θέση αὐτῆ ἐπαναλαμβάνεται ὅ,τι σχετικῶς ἀναφέρει καὶ ἡ «Διδασκαλία τῶν Ἀποστόλων» (γ' αἰών). Δηλαδή γίνεται λόγος γιὰ τὴν ἱεραρχικὴ διαβάθμιση τῶν τάξεων τοῦ ἱ. κλήρου, ἀλλὰ κατὰ τρόπον ὅχι τόσο ἀσθηρῶς κανονικὸ ἢ ἱεραρχικὸ, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπ' τὴ σκοπιὰ τοῦ συσχετισμοῦ καὶ τῶν ἀλληλεξαρτήσεων τῶν τάξεων τούτων μέσα στὸ ποιμαντικὸ καὶ πρακτικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ σχετικὴ διατύπωση τῶν «Ἀποστολικῶν Διαταγῶν» ἔχει ὡς ἑξῆς: «Ὁ ἐπίσκοπος... ὑμῶν ἐπίγειος Θεὸς μετὰ Θεόν, ὃς ὀφείλει τῆς παρ' ὑμῶν τιμῆς ἀπολαύειν... Προκαθεζέσθω ὑμῶν ὡς Θεοῦ ἀξίᾳ τετιμημένος, ἢ κρατεῖ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ παντὸς ἄρχει. Ὁ δὲ διάκονος τούτῳ παριστάσθω ὡς ὁ Χριστὸς τῷ Πατρὶ καὶ λειτουργεῖτω αὐτῷ ἐν πᾶσιν ἀμέμπτως, ὡς ὁ Χριστὸς, ἀφ' ἑαυτοῦ ποιῶν οὐδέν, τὰ ἄρεστά ποιεῖ τῷ Πατρὶ πάντοτε. Ἡ δὲ διάκονος εἰς τύπον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τετιμησθῶ ὑμῖν, μηδὲν ἄνευ τοῦ διακόνου πράττουσα ἢ φθεγγομένη... Καὶ ὡς οὐκ ἔστιν εἰς τὸν Χριστὸν πιστεῦσαι ἄνευ τῆς τοῦ Πνεύματος διδασκαλίας, οὕτως ἄνευ τῆς διακόνου μηδεμίᾳ προσίτω γυνὴ τῷ διακόνῳ ἢ τῷ ἐπισκόπῳ... Οἱ πρ ε σ β ὀ

τεροὶ εἰς τύπον τῶν ἀποστόλων ὑμῖν νενομίσθωσαν»⁹⁸. Εἶναι φανερόν, ὅτι ἀναφέρονται οἱ διάκονοι καὶ οἱ διακόνισσες ἀμέσως μετὰ τὸν ἐπίσκοπο καὶ πρὸ τῶν πρεσβυτέρων μόνον ἀπὸ πρακτικῆ σκοπιμότητος καὶ τρόπον τινὰ σὲ σχῆμα «ἐλλεως». Οἱ διάκονοι καὶ οἱ διακόνισσες εἶναι στὴν ἄμεση ὑπηρεσία τοῦ ἐπισκόπου.

Στὸ Χειροτονικὸ τῶν διακονισσῶν ἢ καθιέρωση τῆς διακόνισσας ἀναφέρεται μετὰ τὴν χειροτονία τοῦ διακόνου καὶ πρὸ τῆς καθιερώσεως τοῦ ὑποδιακόνου.

Οἱ διακόνισσες ἔχουν ποικίλα καθήκοντα: λειτουργικά, ποιμαντικά καὶ φιλανθρωπικά.

Τὰ κυριώτερα λειτουργικά καθήκοντα τῶν διακονισσῶν εἶναι, κατὰ τὴς «Ἀποστολικές Διαταγές», τὰ ἑξῆς:

Οἱ διακόνισσες φύλατταν στὸν ναὸ τὴς εἰσόδους τῶν γυναικῶν, «ἵνα μή τις ἄπιστος εἰσέλθῃ ἢ ἀμύητος»⁹⁹. Αὐτὲς φρόντιζαν γιὰ τὴν τάξη καὶ εὐπρέπεια μέσα στὸν ναὸ¹⁰⁰.

Σπουδαῖες ὑπηρεσίες προσέφεραν οἱ διακόνισσες κατὰ τὴν τελετουργία τοῦ βαπτίσματος τῶν γυναικῶν. Βοηθοῦσαν «τοῖς πρεσβυτέροις ἐν τῷ βαπτίζεσθαι τὰς γυναῖκας διὰ τὸ εὐπρεπέει»¹⁰¹. Ἡ διακόνισσα βοηθοῦσε κυρίως στὴν ἐνδυσση καὶ ἐκδυσση τῶν βαπτιζομένων γυναικῶν καὶ διενεργοῦσε τὴν ἐπίχριση τοῦ σώματος αὐτῶν μετὰ τὸ ἐπορκιστὸ ἔλαιον καὶ τὸ ἅγιον μύρον, ἐνῶ ὁ διάκονος ἢ ὁ ἱερεὺς ἢ ὁ ἐπίσκοπος ἔχριε μόνον τὸ μέτωπό τους¹⁰². Ἐπίσης, κατὰ τὴς «Ἀποστολικές Διαταγές», μετὰ τὴν τρίτην κατάδυση στὸ ὕδωρ, «τὸν μὲν ἄνδρα ὑποδέχεσθω ὁ διάκονος, τὴν δὲ γυναῖκα ἢ διάκονος, ὅπως σεμνοπρεπῶς ἢ μετάδοσις τῆς ἀθραύστου σφραγίδος γένηται»¹⁰³.

Ὅσον ἀφορᾷ στὰ ποιμαντικά καὶ φιλανθρωπικά καθήκοντα τῶν διακονισσῶν, ἀναφέρεται, ὅτι αὐτὲς ἐπισκέπτονται τὴς θλιβόμενες καὶ

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 164)

98. Βιβλίον Β', κεφ. 26, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σ. 35.

99. Βιβλίον Β', κεφ. 57, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σ. 53-54.

100. Αὐτόθι.

101. Βιβλίον Η', κεφ. 28, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σ. 162.

102. «Καὶ πρῶτον μὲν ἐν τῷ φωτίζεσθαι γυναῖκας ὁ διάκονος χρίσει μὲν μόνον τὸ μέτωπον αὐτῶν τῷ ἁγίῳ ἔλαιῳ, καὶ μετ' αὐτὸν ἢ διάκονος ἀλείψει αὐτάς· οὐ γὰρ ἀνάγκη τὰς γυναῖκας ὑπὸ ἀνδρῶν κατοπτεῦσθαι. Ἀλλὰ μόνον ἐν τῇ χειροθεσίᾳ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς χρίσει ὁ ἐπίσκοπος...»: Βιβλίον Γ', κεφ. 16, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σ. 66-67.

103. Αὐτόθι.

97. Βιβλίον Η', κεφ. 19-20, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σ. 160-116.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ**
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 137
τοῦ προηγούμενου τεύχους)

Ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ Η' αἰῶνος καὶ ἐξῆς ὁ μόνος τρόπος τελέσεως τῆς θείας λειτουργίας στοὺς ἐνοριακοὺς ναοὺς ἦταν αὐτὸς ποὺ διαγράψαμε ἀνωτέρω. Στὴν ἀρχὴ τῆς λειτουργίας ψαλλόταν τὰ τρία ἀντίφωνα μὲ τοὺς ψαλμοὺς 91ο, 92ο καὶ 94ο καὶ τὰ ἐφ' ἑμνιά τους, ποὺ δὲν ἦταν παντοῦ καὶ πάντα τὰ ἴδια. Αὐτὸ ταίριαζε μὲ τὴν παράδοσι τῶν ἐνοριῶν, τοὺς τρόπους καὶ τὶς δυνατότητες τῆς ψαλμωδίας σ' αὐτές. Τὸ ἀρχαῖο Τυπικὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Θ' - Ι' αἰῶνος (κώδικες τ. Σταυροῦ 40 καὶ Πάτριου 266), τὸ Τυπικὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Θεσσαλονίκης, ποὺ ἐγράψε ὁ ἅγιος Συμεὼν ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, τοῦ ΙΕ' αἰῶνος (κώδιξ Ἀθηνῶν 2047), ὅλα τὰ ἐνοριακὰ λειτουργικὰ χειρόγραφα καὶ οἱ βυζαντινοὶ ὑπομνηματιστὲς τῆς θείας λειτουργίας (Γερμανός, Θεόδωρος Ἀνδίδων, Ψευδο - Σωφρόνιος, Μ. Ψελλός, Νικόλαος Καθάσιλας καὶ Συμεὼν Θεσσαλονίκης), γνωρίζουν μόνον αὐτὴ τὴν τάξι, ποὺ ἴσχυε, ὅπως εἶδαμε, γιὰ τὶς Κυριακὲς καὶ τὶς ἄλλες ἡμέρες τοῦ ἔτους ποὺ ἐτελεῖτο ἡ θεία λειτουργία. Ὁ ἅγιος Συμεὼν Θεσσαλονίκης κάνει ἐν προκειμένῳ μιὰ ἱστορικολειτουργικὰ ἀπόλυτα σωστὴ παρατήρησι: «Ἰστέον οὖν ὅτι ἡ τῆς λειτουργίας ἀκολουθία μόνη ὑπολείπεται κατὰ τὴν ἀρχαίαν γίνεσθαι τάξιν διὸ καὶ οὕτως εὐλογεῖ τὸν Θεὸν ὁ ἱερεὺς καὶ οὕτως εὐθὺς τὰ εἰρηνικὰ λέγει καὶ τὰ τρία ἀντίφωνα εἰς τύπον τῆς Τριάδος ἄδονται, ἅπερ τῆς ἀρχαίας τοῦ ἁσματος ἀκολουθίας εἰσι» (Διάλογος..., κεφ. 347). Γιὰ τὶς ἐορτὲς διαμορφώθηκαν ἄλλα ἀντίφωνα μὲ εἰδικὰ διαλεγμένους ψαλμοὺς γιὰ τὴν κάθε μιὰ περίπτωσι. Εἶναι τὰ ἀντίφωνα τῶν ἐορτῶν, ποὺ ψάλλουμε καὶ σήμερα.

Ὅτι ἡ ἐνοριακὴ τάξι τῶν ἀντιφώνων εἶναι παλαιότερη ἀπὸ τὴ μοναχικὴ μὲ τὰ τυπικὰ καὶ τοὺς μακαρισμοὺς, ποὺ εἶδαμε πρὶ πάντων, φαίνεται ὄχι μόνον ἀπὸ τὶς μαρτυρίες ποὺ σώθηκαν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν μορφὴ τῶν ἀντιφώνων, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸν τρόπο ἐντάξεως τῶν τυπικῶν καὶ τῶν μακαρισμῶν στὸ ἥδη ὑφιστάμενο λειτουργικὸ

πλαίσιο. Ἐνῶ δηλαδὴ στὴν αὐτοτελῆ ἀκολουθία τῶν τυπικῶν δὲν ὑπάρχουν διακονικὲς συναπτὲς καὶ ἱερατικὲς εὐχὲς, ὅταν ψάλλονται στὴ λειτουργία ἔχουν. Ἐπὶ πλεόν παραμένει καὶ ὡς εἰσοδικὸ ὁ στίχος τοῦ ἐνοριακοῦ τρίτου ἀντιφώνου «Λεῦτε προσκυνήσωμεν...» (Ψαλμ. 94, 6α).

Ἀπὸ τὰ μοναστήρια ἢ ψαλμωδία τῶν τυπικῶν κατὰ τὴ θεία λειτουργία διαδόθηκε καὶ στὶς ἐνορίες μὲ τάσεις μάλιστα ἐπιβολῆς στὸ ἐνοριακὸ τυπικὸ. Ἦδη τὰ μοναχικὰ λειτουργικὰ βιβλία μὲ τὰ στοιχεῖα τοῦ μοναχικοῦ ἑσπερινοῦ καὶ ὄρθρου (Ὁρολόγιο, Παρακλητικὴ, Μηναῖα, Τριώδιο, Πεντηκοστάριο) εἶχαν εἰσαχθῆ σὲ λειτουργικὴ χρῆσι στοὺς ἐνοριακοὺς ναοὺς καὶ αὐτὰ προσέβλεπαν τὴν ψαλμωδία τῶν τυπικῶν καὶ τῶν μακαρισμῶν μὲ τὰ εἰδικὰ τροπάρια ἢ μὲ τὴν γ' καὶ ε' ὠδὴ τοῦ κανόνος τῶν ἐορταζομένων ἁγίων τῆς ἡμέρας. Στὴ θεωρία κυριάρχησε τὸ μοναχικὸ Τυπικὸ καὶ μάλιστα στὶς Κυριακὲς, ὅπως εἶδαμε στὴν ἀρχή. Ἐτσι τὰ τυπικὰ μὲ τοὺς μακαρισμοὺς πῆραν τὴ θέσι τῶν ἐνοριακῶν ἀναστασίμων ἀντιφώνων τῶν Κυριακῶν, ποὺ στὸ ἐξῆς παρεμερίσθησαν στὶς καθημερινές.

Ἡ πράξις ὅμως ἦταν πρὶ ἀνθεκτικὴ ἀπὸ τὴ θεωρία. Τὰ τυπικὰ, παρὰ τὶς διατάξεις τῶν νεωτέρων Τυπικῶν, ἔμειναν στὸ περιθώριο γιὰ ἑκτακτὴ μόνον χρῆσι. Τὰ ἀντίφωνα, βαρυνόμενα μὲ ὅλες τῆς συνέπειες τῆς ἐν τῷ μεταξύ φθορᾶς, ἐξακολούθησαν νὰ ψάλλονται καὶ κατὰ τὶς Κυριακὲς. Ὁ χαρακτηρισμὸς τῶν παλαιῶν ἀντιφώνων ὡς «καθημερινῶν» ἦταν ἴσως μιὰ πρόσθετη ἀφορμὴ γιὰ τὴν κακομεταχείρισί τους. Δὲν εἶχαν πιά στίχους - ψαλμοὺς, ἀφοῦ αὐτὰ δὲν ἀνήκαν πιά στὴν ἀκολουθία τῆς Κυριακῆς. Ἡ ψαλμωδία τῶν ἐφ' ἑμνίων χωρὶς στίχους ἔκανε τὴν πολλαπλὴ ἐπανάληψί τους παράλογη. Ἡ ἀπομόνωσις τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴν ψαλμωδία καὶ ἡ μονοπώλησις τῆς ἀπὸ τοὺς ψάλτες εἶχε πάλι σὴν ἀποτέλεσμα τὴν παραμέλησι τῶν ἐφ' ἑμνίων ἀπὸ αὐτοῦ, ἀφοῦ στὴν ἀπλή παραδοσιακὴ ψαλμωδία τους δὲν εὑρίσκταν κατὶ τὸ ἰδιαιτέρα ἐκλυσικὸ ἀπὸ μουσικῆς πλευρᾶς. Ἐτσι ὀδηγήθηκαν τὰ ἀντίφωνα σὲ μιὰ πραγματικὴ ἀτροφία, στὴν τρεῖς φορὲς, ἀν μὴ μόνον

καὶ δύο, ἐπανάληψι τοῦ ἐφ' ἑμνίου, χωρὶς στίχους, χωρὶς τὸ «Δόξα καὶ νῦν», ποὺ κατέκλειε τὰ ἀντίφωνα, χωρὶς τὴ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ στὴν ψαλμωδία τους. Στὴν ἀνόρθωσί τους ἀπέβλεψε ἡ πρόσφατη πρωτοβουλία τοῦ Ἡμερολογίου - Τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νὰ εἰσαγάγῃ στὰ ἀντίφωνα στίχους ἀπὸ τὰ τυπικὰ. Ἀλλὰ, ἄς μᾶς ἐπιτραπῆ νὰ εἰποῦμε, πὼς ἡ λύσις αὐτὴ δὲν ἦταν δόκιμη. Τὸ γιατί θὰ τὸ ἰδοῦμε παρακάτω.

Τὰ τυπικὰ μὲ τοὺς μακαρισμοὺς δὲν μπόρεσαν νὰ ἐπικρατήσουν στὴν ἐνοριακὴ πράξι, παρὰ τὴν ὑποστήριξι τοῦ νεωτέρου ἐπισήμου Τυπικοῦ. Αὐτὸ ἦταν ἐπόμενο. Ἄς ἀφήσουμε τὴ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ στὴν ψαλμωδία, ποὺ οὕτως ἢ ἄλλως τὴν ἐποχὴ ποὺ ἐγένε ἡ ἀπόπειρα εἰσαγωγῆς τους ἦταν περιορισμένη. Τὴν ἐπέτεινε ὅμως ἡ εἰσαγωγὴ τους. Ὁ λαὸς στὴ μεγάλη του πλειοψηφία δὲν ἦταν δυνατόν νὰ γνωρίσῃ ἀπὸ στίθους ὁλοκλήρους ψαλμοὺς, ὁ πρῶτος μάλιστα ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶναι ἐκτενέστατος. Δὲν κάνομε λόγο γιὰ τὰ τροπάρια τῶν μακαρισμῶν, πολὺ περισσότερο γιὰ τὴν γ' καὶ ε' ὠδὴ τῶν κανόνων τῶν ἁγίων, ποὺ θέλουν κείμενα καὶ γνώσι καὶ τέχνη γιὰ νὰ ψαλοῦν. Βασικὸς ὅμως λόγος ἦταν καὶ τὸ μήκος ποὺ ἔδινε ἡ ψαλμωδία τῶν τυπικῶν καὶ τῶν μακαρισμῶν στὴ θεία λειτουργία, ποὺ ἤδη εἶχε ἐπικρατήσῃ νὰ συνάπτεται σὲ μιὰ ἄλλη μακροτάτη ἀκολουθία, τὸν ὄρθρο.

(Συνεχίζεται)

ΓΥΜΝΙΣΜΟΣ

φυσιολατρία ἢ ἐκφυλισμός;

Μία ἐπίκαιρη μελέτη

τοῦ συνεργάτου μας

Εὐαγγέλου Π. Λέκκου

Ἔκδοσις Περ. «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ο ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ (1756-1821)

Του Ἀρχιμ. ΦΩΤΙΟΥ Σ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ
Ἱεροκήρυκα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου

Ὁ Ἐθνομάρτυρας Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανὸς ὑπῆρξε, ἀσφαλῶς, ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἐκλεκτὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδας μας. Ἀστέρας πρώτου μεγέθους στὸ ἐθνικοθρησκευτικὸ στερέωμα. Λάμπρυνε μὲ τὸ φῶς τῆς ἀρετῆς του καὶ τὶς ἐξαιρετεσ πράξεις καὶ τὰ ἔργα του τὴν ἰδιαίτερη Πατρίδα του Κύπρο ἀλλὰ καὶ τὸν Ἑλληνισμό γενικότερα. Ἐτίμησε τὴν Ἐκκλησία καὶ τὸ Γένος. Ἀφῆσε ἀνεξίτηλα τὰ ἔχνη τῆς παρουσίας του καὶ ἐπισφράγισε τὴν χρηστὴ ζωὴ του μὲ τὸν μαρτυρικὸ του θάνατο καὶ ἄφησε σὲ μᾶς καὶ τὶς ἐπερχόμενες γενιὲς τρανὸ καὶ φωτεινὸ παράδειγμα πρὸς μίμηση.

Γεννήθηκε στὸν Στρόβολο Κύπρου τὸ 1756. Ἀπὸ μικρὴ ἡλικία ἔδειξε ἀγάπη πρὸς τὴν Ἐκκλησία. Εἶχε ἀκλίση πρὸς τὰ ἱερά» καὶ ξεχώριζε ἀπὸ ὄλους τοὺς συνομηλίκοις. Ὁ Κύριος, ὅμως, ὁ ὁποῖος ἔδωσε τὴν ἀκλίσην», φρόντισε καὶ γιὰ τὴν ἀκλῆσιν» καὶ γιὰ τὴν περαιτέρω ἀνάδειξη καὶ σταδιοδρομία του. Ἦταν ἐκλεκτὸς τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' ὁ Θεὸς «οὐς προέγνω καὶ προώρισε τούτους καὶ ἐκάλεσε καὶ οὐς ἐκάλεσε τούτους καὶ ἐδικαίωσε, οὐς δὲ ἐδικαίωσε τούτους καὶ ἐδόξασε» (Ρωμ. η' 29-30).

Σὲ μικρὴ ἡλικία πῆγε δόκιμος στὴν Ἱερὰ Μονὴ Μαχαιρᾶ. Ἐκεῖ ἔμαθε καὶ τὰ πρώτα γράμματα. Ἐπέδειξε ἀγάπη πρὸς τὴν Μονὴ καὶ τὴν Ἐκκλησία καὶ ζῆλο καὶ προσήλωσιν στὰ καθήκοντα ποῦ τοῦ ἀνέθεταν. Εἶχε βίον ἐνάρετο καὶ ὑπακοὴ στοὺς πατέρες.

Γι' αὐτὰ ὅλα τὸ 1781, σὲ ἡλικία 25 χρόνων, δέχτηκε τὸ ἀγγελικὸ σχῆμα καὶ ἔγινε διάκονος. Ἔτσι τὴν ὥρα δείχνει ἔμπρακτα τὸ ἐνδιαφέρον του γιὰ τὴν Μονή. Φαίνονται τὰ χαρίσματα ποῦ τὸν στολίζουν, τὸ ἦθος καὶ ἡ χρηστότης τοῦ νεαροῦ διακόνου Κυπριανοῦ. Ὅλοι τὸν ἐκτιμοῦν καὶ τὸν σέβονται. Ὅλοι ἀκούουν μὲ προσοχὴ τὶς εἰσηγήσεις καὶ τὶς συμβουλές του.

Ὅταν τὸ 1783 ὁ θεῖος του, Ἀρχιμανδρίτης τῆς Μονῆς, Χαραλάμπης μετέβη στὸ Ἱάσιο τῆς Βλαχίας γιὰ συλλογὴ ἐράνων πρὸς ἀπόσβεση τῶν χρεῶν τῆς Μονῆς, παρέλαβε μαζί του (ἐξ ὄλων τῶν πατέρων) τὸν νεαρὸ διάκονο Κυπριανό.

Ἐκεῖ, στὸ Ἱάσιο τῆς Βλαχίας, ὁ Κυπριανὸς ξεχωρίζει γιὰ τὴν μεγάλη ἀξία του. Ὁ ἡγεμόνας τῆς Βλαχίας, Μιχαὴλ Σοῦτσος, τὸν ἐκτιμᾷ ἰδιαίτερως. Μετὰ ἀπὸ δύο χρόνια, μὲ δική του εἰσήγηση, χειρο-

τονεῖται Ἱερομόναχος καὶ διορίζεται στὸν Ἡγεμονικὸ Ναό, ἀλλὰ σύγχρονα παρακολουθεῖ καὶ μαθήματα στὴν Ἀνώτερη Σχολὴ Ἱασίου.

Ὁ Κυπριανὸς τὴν ὥρα βρίσκεται στὸ στάδιο τῆς προπαρασκευῆς. Λαμπρὴ ἢ εὐκαιρία νὰ ἀποκτήσει τὰ ἀπαραίτητα ἐκεῖνα ἐφόδια γιὰ νὰ πραγματοποιήσει τὴν ἐνδόμυχη ἱερὴ ἐπιθυμία του νὰ βοηθήσει τὴν Ἱερὰ Μονὴ Μαχαιρᾶ, τὴν Ἐκκλησία, τὴν Πατρίδα του. Λαμβάνει μεγάλη μόρφωση. Συνάμα ὠφελεῖται ἀπὸ τὴν παρουσία καὶ συναναστροφὴ του στὴν Αὐλὴ τοῦ Ἡγεμόνα. Συμῶνεται στὴν πολιτικὴ καὶ στὴν διπλωματία. Εἶναι πολὺτιμα χαρίσματα τὰ ὁποῖα θὰ χρ-

σιμοποιηθοῦν ἀργότερα γιὰ τὸ καλὸ, γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ στὴν ἰδιαίτερη του Πατρίδα. Στὸ Ἱάσιο τῆς Βλαχίας παρέμεινε εἴκοσι χρόνια καὶ ἐπέστρεψε στὴν Κύπρο μαζί μὲ τὸν θεῖο του Χαραλάμπη τὸ 1802.

(Συνεχίζεται)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Γ. ΧΑΤΖΗΘΕΟΔΩΡΟΥ

«Τῆς μουσικῆς μουσικῆς Σιών
ὁ ἀκαθάρετος πύργος»

Τοῦ κ. ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΕΡΟΥΣΗ

Τὸν τελευταῖο καιρὸ, καθὼς ἀνηφορίζεις τὰ στενὰ δρομάκια τῆς Πλάκας, ὀλόγυρά σου ἀνακαλύπτεις μὲ ἐκπληξή και χαρὰ μιὰ ἀναγέννηση τῶν σπιτιῶν και τῆς περιοχῆς. Βλέπεις νὰ ζωντανεύουν και πάλι, ὅπως τὸν παλιὸ καιρὸ, οἱ μικρές, πολύχρωμες αὐλές και νὰ φουντώνουν οἱ γλάστρες, τὰ παρτέρια και οἱ φράχτες. Ἀντικρύξεις φρεσκοδαμμένες γειτονιές, καινούργιους τοίχους, ἀνακαινισμένα νοικοκυριά. Σ' ὅλα διαπιστώνεις και πάλι: ἓνα σεβασμὸ πρὸς τὴ ζωὴ, τὴν ἱστορία, τὴν ἀνθρωπιά, τὸ ἀρχαῖο και μεσαιωνικὸ ὕφος και ἦθος.

Τούτη ἡ διαπίστωση εἶναι ἓνα μοσχοδόλημα, μιὰ ἀνάσα λουλουδισιμένη στὴν καρδιά τῆς μνήμης και τῆς νοσταλγίας, πού σέ προκαλοῦν μὲ τὸ φῶς και τὴν ἡρεμία τους.

Καθὼς περιδιαβάξεις λοιπὸν τὸν ἱστορημένο χῶρο τῆς Πλάκας, ἐντύπωση σοῦ κάνουν τὸ πλῆθος τῶν μικρῶν ἐκκλησιῶν, πού ἀνάμεσά τους, στὰ λίγα κυπαρίσσια, στὶς πικροδάφνες και στὰ λειψὰ πεύκα, ὑψώνεται ἀκοίμητος φρουρὸς τῆς Ὁρθοδοξίας και τῆς Ρωμοσύνης τὸ Μετόχι τοῦ Παναγίου Τάφου.

Εἶναι ἡ ἐπιβλητικὴ Βασιλικὴ τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων. Μιά παρουσία, πού σὰν τίς μεγάλες Μονές τοῦ Ἁγίου Ὄρους, στέκεται ἀδιατάραχτη στοὺς αἰῶνες, ὥστε και στὶς μέρες μας νὰ ἀκτινοβολεῖ στὶς ψυχές πού βρίσκουν στὴ σιωπὴ και στὴν κατάνυξή της τὴν ἐλπίδα και τὴν πνευματικὴ ἐλευθερία.

★

Πλῆθος εὐλαβικὸ συρρέει: στὸ Μετόχι. Ἀνάμεσά τους πολλοὶ νέοι και νέες. Παρακολουθοῦν τίς κατανυκτικὲς ἀκολουθίες του μὲ προσήλωση, πού θυμίζει: τίς βυζαντινές, παλιές περιγραφές.

Τὸ φαινόμενο παρατηρεῖται ὄχι μόνο γιατί οἱ ψυχές ἀναζητοῦν και πάλι: τὴ μουσικὴ χάρη τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀλλὰ και γιατί σέ τοῦτο τὸ λειτουργικὸ διακόνημα βοη-

θοῦν οἱ εὐλαβικοὶ λευτερές και ὁ ξεχωριστὸς στὸ ὕφος και τὴν ταπεινὴ Πρωτοφάλητος Θεόδωρος Χατζηθεοδώρου.

★

Μνήμες και καιροί. Περάσματα και ζωγραφίσματα. Συναπαντήματα και ξαφνιάσματα σοῦ ἔρχονται στὸ νοῦ, καθὼς ἀκούς τούτη τὴ βυζαντινὴ μορφή νὰ ἀνασταίνει: μὲ τὴ φωνή της τὸ κρυφὸ και μουσικὸ μεγαλεῖο ἄλλοτινῶν ἐποχῶν!

★

Ὁ Θεόδωρος Χατζηθεοδώρου δρίσκειται κεῖ, στὴν ἴδια θέση, νὰ ψέλνει: και νὰ προσεύχεται ἐξηγναεφτὰ ὀλόκληρα χρόνια.

Ἦρθε ἀπὸ τὴν πατρίδα του στὴν Ἀθήνα τὸ 1910 και ἦταν μόλις 19 χρονῶν, ἔταν τὸν ἀκουσαν και τοῦ ἔδωσαν ἀμέσως τὸ δεξιὸ ἀναλόγιο τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων.

Ἀπὸ τότε και μέχρι σήμερα ὁ ἄνθρωπος — ἀσκητής και ἀγωνιστής τῆς ζωῆς και δάσκαλος τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς θὰ μείνει: στὴ θέση του, πιστὸς τηρητής, υπερασπιστής και κήρυκας τῆς γνήσιας, ὀρθόδοξης Παράδοσης.

★

Ὁ Θ. Χατζηθεοδώρου γεννήθηκε στὴ Φώκαια τῆς Μικρῆς Ἀσίας τὸ 1893.

Τὶς πρώτες γνώσεις τῆς μουσικῆς τίς πήρε ἐκεῖ ἀπὸ τὸ θεῖο του Κωνσταντῖνο Νετανέ. Τὸ 1910 ἔρχεται στὴν Ἀθήνα. Γράφεται: στὸ Ὁδείο Ἀθηγῶν και στὴν Ἱατρικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου. Ὑστερα ὅμως ἀπὸ δυὸ χρόνια, ἐξ αἰτίας τῆς φτώχειας, ἀλλὰ και τῆς καλλιτεχνικῆς του ἐφεσης ἐγκαταλείπει: τὸ Πανεπιστήμιο και παρακολουθεῖ συστηματικὰ μουσικὴ κοντὰ στὸν Κωνσταντῖνο Ψάχο. Εἶχε ἔρθει: και κείνος πρὶν λίγα χρόνια ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη και εἶχε ἰδρύσει: τὴ Βυζαντινὴ Σχολὴ τοῦ Ὁδείου Ἀθηγῶν.

Στὴ μουσικὴ ἐφημερίδα «Φόρμυξ» (φύλλο 23 και 24 τοῦ 1912), δρίσκουμε στὶς προσηγορικὲς ἐξετάσεις τῆς τετάρτης τάξης τῆς Σχολῆς τοῦ Ὁδείου, ἀνάμεσα στοὺς

άλλους μαθητές και το όνομα του Θεόδωρου Χατζηθεοδώρου.

Το 1914 τέλειωσε τις σπουδές του και ως μουσικο-διδάσκαλος πιά παραδίνει μαθήματα στο μουσικό λύκειο της Αθήνας έως το 1927.

Όλες σχεδόν οι δραστηριότητες, καθώς και η πορεία της ζωής του Θ. Χατζηθεοδώρου είναι συνταυτισμένες με το Μετόχι του Παναγιού Τάφου. Ένα πλήθος από μνημές και νοσταλγίες του είναι συνδεμένες με τον ιερό και φιλόξενο για τον ίδιο αυτό χώρο.

★

Ζωντανή ιστορία ο ίδιος, θυμάται ανάμεσα σε άλλα, όταν ο Έξαρχος του Παναγιού Τάφου Μελίτων Δροσφορίδης, με έντολη του Πατριάρχη Ιεροσολύμων Δαμιανού, παρασημοφόρησε το 1912 τον Έλευθέριο Βενιζέλο, τον Παύλο Κουντουριώτη και τον Παναγή Δαγκλή.

Η επίσημη αυτή τελετή έγινε στο εκκλησάκι των Αγίων Αναργύρων, μπροστά στα εκπληκτικά μάρμαρα του νεαρού τότε Θεόδωρου.

Ακόμα θυμάται πώς το Μετόχι: το επισκέπτονταν μεγάλες προσωπικότητες της πρωτεύουσας, που ανάμεσά τους ξεχώριζε συχνά τον μετέπειτα Οικουμενικό Πατριάρχη Αθηνάγορα, διάκονο τότε στην Αγία Ειρήνη, τον Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο Παπαδόπουλο, το Δημήτριο Καμπούρογλου, τον Ανδρέα Ευγγόπουλο, τον καθηγητή του Πανεπιστημίου Έμφι. Πεζόπουλο και άλλους.

Από το 1922 έως το 1929 ο Θ. Χ. διδάσκει τη χορωδία που τραγουδάει τα χορικά στις δελφικές γιορτές. Ένω το 1929 τον βρίσκουμε να παραδίνει μαθήματα βυζαντινής μουσικής μαζί με τον Κων. Ψάχο στην αθηναϊκή μαγδολιανάτα. Και το 1931 να γίνεται καθηγητής στο Έλληνικό Ωδείο και να ιδρύει τη Σχολή βυζαντινής μουσικής σ' αυτό.

Έξ άλλου, ανάμεσα στα χρόνια 1937 και 1939, διδάσκει άσκηνα και μεθοδικά βυζαντινή μουσική στη γερμανική Σχολή Αθηνών. Ένω σε κάποια μικρή περίοδο συνεργάζεται με τον Σύμωνα Κερά.

Ο Λυκούργος Άγγελόπουλος σε ραδιοφωνική έκπομπή του (ΕΡΤ, 13.6.1979) είπε:

«Ο Θ. Χ. από το 1912 φάλλει ανιδιοτελώς στο ναό των Αγίων Αναργύρων της Έξαρχίας του Παναγιού Τάφου στην Αθήνα.

«Ο ναός αυτός από το 1914 είναι ένα πρακτικό διδασκαλείο για τους μαθητές του Θ. Χ., που από την αρχή της σταδιοδρομίας του μέχρι σήμερα υπερβαίνουν τους 6.000.

«Ο καθηγητής Θ. Χ. έχει τονίσει πολλά μαθήματα σ' όλα τα είδη της εκκλησιαστικής μας μουσικής. Έχει καταγράψει δημοτικά τραγούδια και συγγράψει πραγματεία για την άσιατική μουσική».

Το 1977 εξέδωσε τη «Μέθοδο της βυζαντινής μουσικής». Βιβλίο που είναι συμβολή στην ιεροψαλτική της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Επίσης το 1979 εξέδωσε την

«Αγία και Μεγάλη Έβδομάδα», για την οποία ο Σεβ. Μητροπολίτης Σερβίων και Κοζάνης κ. Διονύσιος του έγραψε:

«Αγαπητέ κύριε Χατζηθεοδώρου,

»Έλαβον μετά χαράς το περιπούδαστον ύμέτερον έργο Η Αγία και Μεγάλη Έβδομάς. Δέν νομίζω ότι δύναμαι: να σάς συγχαρώ, διότι: οι μαθηταί δέν συγχάρουν τους διδασκάλους. Αισθάνομαι όμως χρέος μου να σάς ευχαριστήσω, διότι: μάς έχρισάτε μίαν άρίστην μουσικήν Μ. Έβδομάδα, εις γνήσιον βυζαντινόν μέλος και ύφος. Εύχομαι να υγιαίνετε και να ζήτε εις ετη πολλά, διά να μάς διδάσκατε το όρθοδοξως φάλλειν έν τή Εκκλησία».

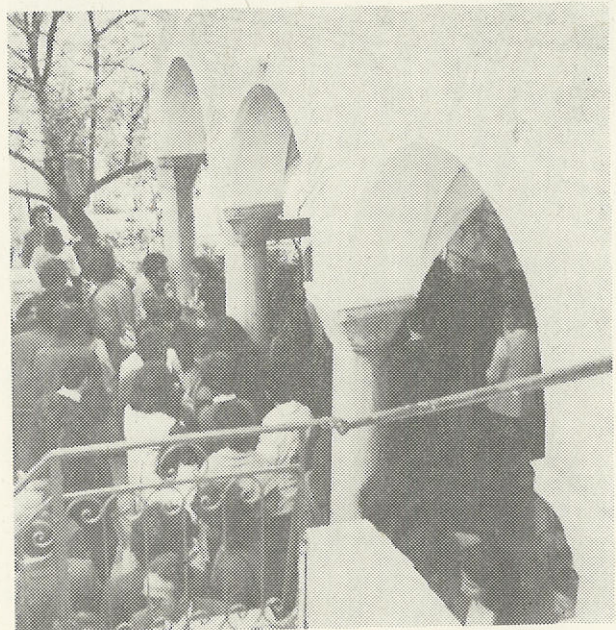
Επίσης ένας από τους πάμπολλους, παλιούς μαθητές του καθηγητή Θ. Χ., ο κ. Πέτρος Μασούνης, είπε σε ραδιοφωνική συνέντευξη του για το δάσκαλο και τα έξής:

«Ο Θ. Χ. είναι συνεχιστής της μεγάλης, πατριαρχικής παραδόσεως του μεγάλου διδασκάλου Κωνσταντίνου Ψάχου. Τόν δοηθούν θεοαίως ή εύέλκτος φωνή του, Ψων και ή άρίστη ποιότης των χορδών του λάρυγγός του, ώστε να διανθίζη πών μέλος προσδίδων εις αυτό άφθαστον μυσταγωγικότητα.

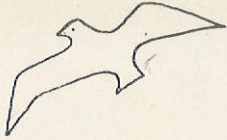
»Τήν βυζαντινήν μουσικήν τέχνην έχει καταστήσει βίωμά του, εις τοιοϋτον δέ και τοσοϋτον βαθμόν, ώστε να δύναται κανείς να εΐπη — και θα εύρίσκαται έντός της πραγματικότητος — ότι τήν ένσαρκώνει.

»Είναι πράγματι, δώρον του μεγάλου Θεού ότι εις τήν προδεηκυΐαν ήλικίαν του έχει εις τήν μουσικήν του άπόδοσιν όλην τήν άκμήν και τήν καθαρότητα και τήν ρωμαλεότητα, αλλά και τήν διαύγειαν νέου κατά τήν ήλικίαν άνθρώπου».

(Συνεχίζεται)

Το Μετόχι του Παναγιού Τάφου στην Πλάκα.

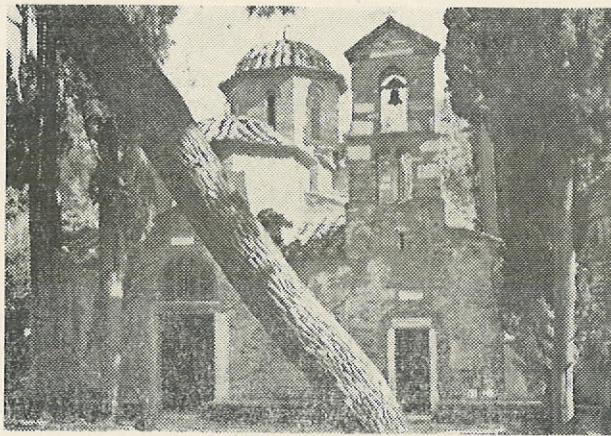
ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Τὸ μυστήριο τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἀρρώστιας

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Λέκτορας Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν

Ἐδῶ καὶ μερικὰ χρόνια, μὲ τὴ συμπαράσταση τῆς Ἑδρας Πρακτικῆς Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ τὴ συμμετοχὴ πολυαριθμῶν Πρεσβυτέρων καὶ Διακόνων, ἡ Ἑταιρεία Χριστιανικοῦ Θεάτου ὁργανώνει στὴ Μονὴ Καισαριανῆς τὴν τελετὴ τοῦ Ἐὐχελαίου γιὰ τὰ μέλη καὶ τοὺς φίλους τῆς. Ἡ προσέλευση εἶναι ἀνόθεα καὶ ὅσοι συμμετέχουν αἰσθάνονται βαθιὰ τοὺς καρποὺς τῆς σεμνῆς αὐτῆς τελετῆς καὶ συγκρατοῦν γιὰ πολὺ καιρὸ στὴ μνήμη τους τὴν κατανυκτικὴ ἀτμόσφαιρα ποὺ επικρατεῖ.

Τῆς τελετῆς προηγεῖται πάντοτε μιὰ καταιοπιστικὴ δεκάλεπτη εἰσήγηση ποὺ προσεγγίζει κάθε φορά καὶ διαφοροτικὴ πλευρὰ τοῦ «Μυστηρίου τῆς Ὑγείας καὶ τῆς Ἀρρώστιας», ποὺ στὴν οὐσία του

Τὸ μοναστήρι τῆς Καισαριανῆς. Στὸν περίβολό του ἔγινε ἡ τελετὴ τοῦ Ἐὐχελαίου.

ἀπὸ σημαίνει τὸ Μυστήριο τοῦ Ἐὐχελαίου. Ἐφέτος, στὶς 18 Μαΐου, προσκεκλημένος νὰ ὁμιλήσει ἦταν ὁ συντόκης αὐτῆς τῆς στήλης. Τὸ κείμενο τῆς ὁμιλίας, ποὺ διατηρεῖ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προφορικοῦ λόγου, δημοσιεύουμε εὐθὺς ἀμέσως, σὰν ἀφορμὴ γιὰ σκέψεις πάνω στὴν ποιμαντικὴ ἀξιοποίηση τῶν δυνατοτήτων τοῦ Μυστηρίου τοῦ

Ἐὐχελαίου, μὲ τὸ ὁποῖο ἔχει ἐφοδιάσει τὴν Ἐκκλησία Του ὁ φιλόανθρωπος Κύριος.

Τελευταία, ὅπως πληροφοροῦμεθα, ὄλο καὶ περισσότεροι χριστιανοὶ ἐπιζητοῦν τὴν τέλεση εὐχελαίου στὰ σπίτια τους. Αὐτὸ συμβαίνει ἰδιαίτερα στὶς περιόδους πρὶν ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα καὶ τὸ Πάσχα. Εἶναι ἐπίσης πολλοὶ ἐκεῖνοι ποὺ μεταβαίνουν στοὺς Ἱ. Ναοὺς τὸ ἀπόγευμα τῆς Μ. Τετάρτης γιὰ νὰ παρακολουθήσουν τὴν σχετικὴ ἀκολουθία καὶ νὰ προσευχθῶν. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς μας σιγηθίζουσι, ὅταν τοὺς προσκαλοῦν γιὰ εὐχέλαιο στὰ σπίτια, νὰ συζητοῦν μὲ τοὺς πιστοὺς πάνω στοὺς νόημα τῆς ἀκολουθίας καὶ τῶν ἐπὶ μέρους στιγμῶν τῆς. Κατὰ τὴ συζήτηση δίδεται ἐπίσης ἡ εὐκαιρία νὰ θυγοῦν, πέρα ἀπὸ τὰ προβλήματα ποὺ φέρνει μαζί τῆς ἡ ἀρρώστια, ὅταν ὑπάρχει συγκεκριμένη περίπτωση ἀσθενοῦς, καὶ ἄλλα ζητήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὴν οἰκογένεια ἢ ἐρωτήματα ποὺ ἀφοροῦν στὴν πίστη καὶ τὰ ὁποῖα μὲ ἀφορμὴ τὰ ὅσα σημαντικὰ τελεσιουργοῦνται κατὰ τὸ Μυστήριο ἔρχονται στὴν ἐπιφάνεια καὶ περιμένουν ἀπαντήσεις.

Στὴν μυσταγωγικὴ ἀτμόσφαιρα τῆς τελετῆς, ποὺ στὴ δημιουργία τῆς συμβάλλει σὲ σημαντικό βαθμὸ καὶ ὁ ἱερεὺς, ὁ καθένας μας ἀντιμετωπίζει θεμελιώδη ὑπαρξιακὰ ἐρωτήματα, κινεῖται ἀνάμεσα στὴν ἀπελπισία καὶ τὴν ἐλπίδα, ὑποφέρει καὶ λυτρώνεται, γνωρίζει καλύτερα τὸν ἑαυτό του καὶ τοὺς ἄλλους, μέλη τῆς μιᾶς, ἁγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, ἐπεκτείνει τὴ λειτουργικὴ προσευχὴ μέσα στὴν κατ' οἶκον μικρὴ ἐκκλησία του. Ἐδῶ, ἐπιτελεῖται ἓνα εἶδος οἰκογενειοθεραπείας. Ἡ ὅλη οἰκογένεια εἰσιμάζεται γιὰ τὸ Μυστήριο τῆς ἱ. Ἐξομολογήσεως. Πολλὲς φορὲς μάλιστα ἐξομολογοῦνται ἐπὶ τόπου, ζητοῦν ἀμοιβαία συγχώρηση, καὶ μὲ πρώτη εὐκαιρία μετέχουν στὸ Μυστήριο τῆς Θ. Ἐὐχαριστίας. Ἐνας κόκλος κλείνει, ἓνας ἄλλος ἀνοίγει, καὶ ὁ ἱερεὺς γίνεταί ἐτσι οἰκονόμος τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ ὑψητερότητας τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας.

Γιὰ τὸν ποιμένα θὰ εἶναι χρήσιμο νὰ ἀνατρέξει: στὸ τεύχος 15, Ἀκολουθία τοῦ Ἐὐχελαίου, τῆς σειρᾶς «Κείμενα Λειτουργικῆς» ποὺ

εκδίδει ο καθηγητής Γεώργιος Φουντούλης, Θεσσαλονίκη 1978, 90 σ.: σιό άρθρο Ε ύ χ έ λ α ι ο ν, τοϋ καθηγητοϋ Γεώργιοϋ Καλογήροϋ, στήν «Θρησκευτική και Ήθική Εγκυκλοπαιδεία», τόμοϋ 5, 1964, σι. 1131 - 1140 καθώϋ και σιό διβλίο τοϋ Κωνσταντίνου Καλλιμάχοϋ, «Ο χ ρ ι σ τ ι α ν ι κ ό ϋ ν α ό ϋ ϋ κ α ι τ ά π ε λ ο ύ μ ε ν α ε ν α ύ τ ω», Αθήναι, «Εκδοσει Χριστιανικοϋ Βιβλίου», 1958, σι. 559 - 573.

Με τήν προσέλευσή μας στόν ιερό και ιστορικό αυτό χώρο, ανταποκριθήκαμε όλοι στήν π ρ ό σ κ λ η σ η τήϋ «Εταιρίας Χριστιανικοϋ Θεάτροϋ γιά «παρακολοθηθήσομε» και γιά «παρασταθούμε» στήν τελετή τοϋ Μυστηρίου τοϋ Εϋχελαίου κατά τό Βυζαντινό Τυπικό. Τό ύποδλητικό περιβάλλον τήϋ «Ιεράϋ Μονήϋ βοηθάει στήν κατανόηση τοϋ πλοϋτοϋ τών δρωμένων τήν ώρα αυτή.

Ή απορία άξιον

Εκ πρώττϋς όψεωϋ, ή πρόσκληση αυτή συνιστά, θά έλεγα, κάτι τό π α ρ ά δ ο ξ ο. Στήν πρώτη μαρτυρία περι τοϋ εϋχελαίου στήν καθολική έπιστολή τοϋ άποστόλοϋ Ιακώβοϋ λέγεται, ότι «άν κάποιοϋ άσθενεί, άϋ προσκαλέσει τοϋϋ προσδυτέρουϋ τήϋ εκκλησίαϋ» (Ιακώβοϋ ε' 14). Σήμερα, τόσο έμειϋ όσο και οι προσδυτέροι: είμαστε προσκεκλημένοι μιϋϋ «Εταιρίαϋ τοϋ φέρει τήν έπωνυμία «Εταιρία Χριστιανικοϋ Θεάτροϋ. Προσκαλούμεθα, λοιπόν, γιά παρασταθούμε σέ μιϋ ιδιότυπη «παραστάση», γιά παρακολοθηθήσομε, δηλαδή, μιϋ τελετή, τήν «Ακολουθία τοϋ Αγίου Έλαίου ή τοϋ Εϋχελαίου τοϋ ψάλλεται: άπό έπτά ιερείϋ εν Εκκλησία.

Υπάρχει, βέβαια, πάντοτε τό ένδεχόμενο γιά παρασταθούμε σέ μιϋ παράσταση και γιά παρακολοθηθήσομε σάν φυχοί θεατέϋ τά δρώμενα επί σκηνήϋ. Μιϋ τελετή περιέχει πάντα στοιχειά θεατρικά. Θά μπορούσαμε, άσφαλώς, γιά αναπτύξομε σέ διάρκεια τό θέμα αυτό. "Αν μιϋ τελετή συνιστά τελικά παράσταση, αναπαράσταση ή κάτι παρόμοιο. Έδώ, όμως, είμαστε βέβαιοι, ότι συμβαίνει κάτι πάρα πάνω, κάτι τό ζωντανό, στήν πιό γνήσια μορφή τοϋ ζωντανοϋ θεάτροϋ (living theater). Κανένας άπό έμáϋ δέν παραμένει: ή δέν ήλθε γιά γιά παραμείνει άπλόϋ θεατήϋ ή άκροατήϋ τοϋ λόγου.

Ήλθε γιά γιά συμμετάσχει: γιά ζήσει τά όσα μεγάλα και σπουδαία έπιτελοϋνται. Δέν ήλθε γιά γιά μείνει: στήν έπιφάνεια τών πραγμάτωϋ, ήλθε γιά γιά εισχωρήσει στό βάθος, γιά τοϋ άποκαλυφθεί αυτό τοϋ συμβαίνει: (συν - βαίνει) όποτε γιά συν - βαδίζει, γιά συν - χωρήσει: και γιά προχωρήσει μαζί με όλοϋ τοϋϋ άλλουϋ.

Στό πρώτο αυτό παράδοξο τοϋ έξετάσαμε ακολουθεί μιϋ δεύτερη ά π ο ρ ί α (ά - πορία), στήν όποια πρέπει γιά όροϋμε κάποιο «πέρασμα» γιά γιά διαδοϋμε και γιά τήν ύπερδοϋμε. Τό άποστολικό κείμενο θέτει: τό έρώτημα: «Άσθενεί τισ έν ύμίν» (άσθενεί κανένας μεταξϋ σας);. "Όλοι μας, όσοι δροισκόμαστε αυτή τή στιγμή έδώ, διερωτώμεθα: «μήπωϋ είμαστε άρρωστοι;» και μιϋ έφεραν έδώ στήν εκκλησία γιά μιϋ διαβάσομε εϋχέλαιο; Μήπωϋ είμαστε άρρωστοι: και δέν τό ξέρομε; Μά αν ήμασταν άρρωστοι: δέν θά τό ξέραμε και δέν θά προσκαλούσαμε τότε έμειϋ, άπό μόνοι μας, τοϋϋ προσδυτέρουϋ στό σπίτι μας «γιά γιά προσευχηθούν επάνω μας, άφοϋ πρώτα μιϋ έλειθαν με λάδι: στό όνομα τοϋ Κυρίου, κι ή προσευχή αυτή τοϋ θά γινόταν με πίστη και μιϋ θεράπευε και ό Κύριοϋ θά μιϋ σήκωνε, κι: αν είχαμε διαπραχθεί: άμαρτίες θά μιϋ τισ συγχωροϋσε», καθώϋ μιϋ διαβεβαιώνει: ό ίδιος ό άπόστολοϋ Ιάκωβοϋ στήν έπιστολή τοϋ (ε' 14-15). "Ο άπόστολοϋ επιλέγοντας συμβουλεύει: «γιά έξομολογείσθε τά παραπτώματά σας ό ένας στόν άλλον και γιά προσεύχεσθε ό ένας γιά τόν άλλο, γιά γιά θεραπευθείτε. Ή προσευχή τοϋ δικαίου έχει μεγάλη δύναμη στά άποτελέσματά τϋ» (ε' 16). Ή άπορία γιά τήν όποια κάναμε λόγο, δέν είναι μόνο μιϋ, αλλά πολλές, περισσότερες.

Ή όροσημα ύπερβάσεωϋ

Μιϋ πρώτη δοήθεια γιά τό π έ ρ α σ μ α τοϋ αναφέραμε θά ήταν, αν θεωρούσαμε τήν ανθρώπινη μας κατάσταση συνολικά, σάν ένα συνεχές στίϋ έναλλαγές τοϋ ρεύμα, τοϋ περικλείεται: άνάμεσα σέ όροσημα τοϋ καθορίζουν τήν ανθρώπινη ύπαρξη. Τέτοια όροσημα μπορεί γιά άποτελοϋν ή έπαφή και κοινωνία μας με τόν Χριστό τοϋ είναι: ή ζωή και ή ύγεία ή ή άπομάκρυνσή μας άπό Αυτόν και τό θέλημά Του τοϋ χαρακτηρίζεται: όϋ άμαρτία. Συνέπεια αυτήϋ τήϋ άπομάκρυνσεώϋ μας άπό τό Δρόμο τήϋ Ζωήϋ είναι: ότι ξεχνάμε τή μεγάλη Αλήθεια: ότι: ό Κύριοϋ ήλθε στόν κόσμο «γιά ζώην έξχωμεν και περισσόν έχομεν», γιά γιά έχομε ζωή και γιά τήν έχομε άφθονη (Γεώργιοϋ: 10). Κάθε όργανισμός, όμως, τοϋ δέν κοινωνεί με τισ δυνάμειϋ τήϋ ζωήϋ φθίνει, έξασθενεί, άσθενεί, πέφτει: κάτω άποκατωμένος. Κι: αν δέν τοϋ έμψύχουν τότε πνοή ζωήϋ γιά γιά δυναμώσει: και γιά έγερθεί: καταθλίβεται: και πεθαίνει. Στό σημείο ακριβώς αυτό, αν δέν προλάβει: ό αδύναμοϋ και έξασθενημένος άνθρωποϋ γιά φωνάξει: και γιά επικαλε-

σθαι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, θλίβεται, ταλαιπωρεῖται, ὀδυνᾶται.

Εἶναι ἀλήθεια, δυστυχῶς, ὅτι σήμερον ὁ ἄνθρωπος ὅπως καὶ πάντοτε, ἔχει χίλιες δυὸ ἀφορμὲς καὶ εὐκαιρίες γιὰ νὰ συνεδητοποιεῖ τὴν ἐπώδυνη αὐτὴ κατάστασιν πού ζεῖ. Περιφέρεται ἀπὸ πόνον σὲ θλίψην καὶ ἀπὸ ἔλλγος σὲ ὀδύνη. « Ἄν εἶναι, ὅμως, ἀνθρώπινος ὁ πόνος, οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔγιναν μόνο γιὰ νὰ πονοῦνε», ὅπως λέει καὶ ὁ ποιητὴς (Γ. Σεφέρης). Γ: αὐτὸ, ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος, πού συνεδητοποιεῖ τὴν ἀρρώστια του καὶ τὴν ἀσθένειά του μὲ ποικίλους τρόπους καὶ σὲ ὅλο τὸ φάσμα τοῦ ψυχοσωματικοῦ του εἶναι, μπορεῖ καὶ νὰ ἀντιδράσῃ μὲ διαφορετικὸς ἐπίσης τρόπους. Εἶτε α) νὰ θυθῆσθαι στὴν ἔσχατη ἀπελπισία γιατί δὲν περισσεύει πιὰ γι' αὐτὸν ὑπομονή, εἶτε β) νὰ ξεσηκωθεῖ καὶ νὰ ἐξεγερθεῖ ἐναντίον στίς ἀπρόσωπες ἢ προσωπικὲς δυνάμεις πού τὸν καθηλώνουν ἀκίνητοποιημένο, εἶτε γ) νὰ ἀπευθυνθεῖ στὸν Μόνον πού μπορεῖ μὲ τρόπο καθολικὸ καὶ ὁλοκληρωμένο νὰ τὸν ἐγείρει καὶ νὰ τὸν ἀποκαταστήσῃ.

Τὸ τελευταῖο τοῦτο, βέβαια, χρειάζεται τόλμη. Πρῶτα - πρῶτα γιὰ νὰ παραδεχθεῖ ὅτι εἶναι ἄρρωστος, ἀσθενὴς καὶ ἀδύναμος κὶ ὄχι μόνο «συμπτωματικά», ἐπειδὴ παρουσιάζει αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο τὸ σύμπτωμα, ἀλλὰ εἶναι ἀσθενὴς καὶ ἀδύναμος γιατί διέκοψε τὴν ἐπαρῆ του μὲ τὸ σθένος, τὴ δύναμιν καὶ τὴν πηγὴ τῆς ζωῆς. Ἀπὸ ἐκεῖ ξεκινοῦν ὅλα, ἐκεῖ θρίσκειται ἡ αἰτία, ἐκεῖ θρίσκειται ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ. Στὸ μέτρο πού ἀποκαθίσταται ἡ κοινωνία καὶ ἡ ἐπικοινωνία του μὲ τὸν Χριστό, θέτει τίς βάσεις γιὰ μιὰ ἐνδυνάμωσή του καὶ ἐπανένταξή του στὸ πλαίσιο ἐκεῖνο, ὅπου μποροῦν νὰ ἐπαναλειτουργήσουν ἀπρόσκοπτα οἱ δυνάμεις του καὶ οἱ λειτουργίες του, μέσα δηλαδὴ στὴν Ἐκκλησία πού εἶναι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμεῖς εἴμαστε μέλη αὐτοῦ τοῦ σώματος (Α' Κορινθίους 16' 27).

Δυνητικά ἔχει ἤδη δώσει μιὰν ἄλλη τρ ο π ῆ στὴν κατάστασή του καὶ δὲν στηρίζεται μόνο στίς δικές του δυνάμεις. Αὐτὸν, τὸν ἀποκατωμένο καὶ κἀμνοντα ἄνθρωπο «ἐγερθεῖ ὁ Κύριος», θὰ τὸν σηκώσει καὶ θὰ τοῦ συγχωρεθοῦν οἱ ἐπὶ μέρους ἁμαρτίες του πού ἐκφράζουν καὶ συμβολίζουν τὴν ἁμαρτία μὲ ἄλφα κεφάλαιο, πού συνίσταται, δηλαδὴ, στὴν ἀπομάκρυσή του ἀπὸ τὸν Κύριον. Ὁ Κύριος θὰ τὸν ἐγείρει γιατί ὁ ἴδιος ἔχει νικήσει τὴν ἀρρώστια καὶ τὸν θάνατο, «Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν». Καὶ ἐν ὁ Χριστὸς χάρισε τὴ ζωὴ σ' αὐτοὺς πού θρίσκονταν στὰ μνήματα, πόσο μᾶλλον σ' ἡμᾶς πού ἐπικαλούμεθα τὸ ὄνομά Του γιὰ νὰ ζωντανέψουμε καὶ νὰ περπατήσουμε πίσω Του, καὶ νὰ Τὸν ἀκολουθήσουμε, Αὐτὸν πού εἶναι ἡ μοναδικὴ Ὁδός. «Χριστὸς γὰρ ἐγήγερται, εὐφροσύνη αἰώνιος». Μὲ τὴ δύναμιν αὐτῆς τῆς ἐγέρσεως καὶ μετὰ ἐγειρόμεθα, μὲ τὴ δύναμιν τῆς δικῆς Του Ἀναστάσεως ἀνιστάμεθα καὶ πορευόμαστε, μᾶς συγχωρεῖ τὰ ἁμαρτήματα ἀλλὰ κυρίως συν - χωρεῖ, πορεύεται, δηλαδὴ, μαζί μας καὶ παραμένει μαζί μας ὅλες τίς ἡμέρες τῆς ζωῆς μας.

Εἰς Θεραπείαν

Ἔμεις ἀνιχνεύουμε τὸν Χριστὸ στὰ «μονοπάτια τῆς Χάριτος» πού εἶναι τὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, δῶρα

τῆς μεγάλης ἀγάπης Του γιὰ μᾶς. Θὰ τὰ ἐπιστρέψουμε σὺν «δῶρα ἄδωρα» ἢ θὰ ἀντλήσουμε τίς μεγάλες δωρεές πού ἐκπηγάζουν ἀπὸ αὐτά; Γνωρίζουμε, ὅτι ὁ Θεὸς πού σαρκώθηκε γιὰ μᾶς, δὲν εἶναι ἓνας ἄ - υλος, ἐξαυλωμένος Θεός. Ἀγάπησε τὸν Κόσμον, ἐξαγίασε τὴν ὕλην, δέθηκε μαζί της καὶ μὲ τρόπο ἀκατάληπτο χρησιμοποιοῖ ὕλικά αὐτοῦ τοῦ κόσμου, ὅπως τὸ ψωμὶ καὶ τὸ κρασί, ἀρωματώδεις οὐσίες ἀνάμεικτες μὲ λάδι. τὸ νερὸ καὶ ἄλλα εἶδη, γιὰ νὰ μᾶς μεταγγίξῃ τὸ αἷμα Του, νὰ μᾶς μεταδίδῃ τὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νὰ διοχετεύῃ τίς ἱερατικές Του δυνάμεις καὶ μὲ κάθε τρόπο νὰ μᾶς κάνει αἰσθητὴ τὴν παρουσία Του σ' αὐτὸ τὸ διάστημα πού κινούμεθα μεταξὺ ἀπουσίας καὶ Παρουσίας.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο καὶ στὸ Μυστήριο τοῦ Εὐχελαίου πού τελοῦμε σήμερον, καὶ πού στὴν Ἐκκλησία ἔχει παραδοθεῖ ἀπὸ τὴν ἀποστολικὴ ἡδὴ ἐποχὴ (πρόβλ. καὶ Μάρκου 5' 12-13), τ ὁ λ ἄ δ ῖ, ὁ καρπὸς αὐτῆς τῆς τίμιας ἐληθῆς πού ἀφθονεῖ στὸν τόπο μᾶς, μαζί μὲ τίς δυνάμεις τίς ὁποῖες ἔχει ἀποθέσει στὴ φύσιν του ὁ ἴδιος ὁ Δημιουργός, καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγο χρησιμοποιοῦται ἀπὸ πολὺ παλῆ γιὰ θεραπευτικὸς σκοποῦς, αὐτὸ, λοιπόν, τὸ λάδι, μὲ τὴν προσευχὴ πού γίνεται μὲ πίστη ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς καὶ ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς πιστοὺς ἁ γ ῖ ἄ ρ ε τ α ῖ ἔτσι: «ὥστε γενέσθαι τοῖς χριστομένοις ἐξ αὐτοῦ εἰς θεραπείαν, εἰς ἀπαλλαγὴν παντὸς πάθους, νόσου σωματικῆς, μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος καὶ παντὸς κακοῦ». Τὸν παρακαλοῦμε, ἡμεῖς πού εἴμαστε «συντρίμματα τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων, νὰ στείλῃ τὴν ἰατρικὴν Του χάριν καὶ νὰ μᾶς παρέχῃ ὑγείαν ὁλόκληρον σώματος καὶ ψυχῆς καὶ πνεύματος».

Ἡ ἐπανάκτηση αὐτῆς τῆς υγείας δὲν εἶναι ἀσφαλῶς ἀτομικὴ ὑπόθεση τοῦ καθενός, δι' ἴδιαν χρῆσιν. Ἡ ἀποκατάστασις τῆς υγείας γίνεται γιὰ νὰ ἐπανέλθουμε ὑγιεῖς στὴν ἀγία, καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, προκόπτοντες ἐν ἔργοις καλοῖς καὶ λόγοις ἀγαθοῖς, ὥστε νὰ προσκυνεῖται καὶ νὰ δοξάζεται τὸ ἅγιόν Του ὄνομα, μὲ τὴν ἐπίκλησιν τοῦ Ὁποίου ἀπέρρευσαν, ὅσες ἀπέρρευσαν, δωρεές καὶ χάριτες.

Ὁ ἀγαθὸς Θεὸς ἂς εὐλογήσῃ καὶ τὴ σημερινὴ ἐκδήλωσις τῆς Ἐταιρίας Χριστιανικοῦ Θεάτρου, πού τὴν εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν πρόσκλησιν πίστεως καὶ ἀγάπης πού μᾶς ἀπήλυθε. Ὁ Κύριος, ἂς φανερώσῃ σὲ ὅλους μᾶς χαρίσματα ἱεμάτων καὶ ἂς μᾶς δωρίξῃ τὴ χαρὰ Του σὲ κάθε περίστασι.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΛΗΡΙΚΟΙ

Στους αγώνες τῆς φυλῆς

Ἀνέκδοτα ἔγγραφα ἀπὸ τὸ Ἀρχεῖο Ἀγωνιστῶν Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης

Τοῦ κ. Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

11. ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΗΣ

Πῆρε ἐνεργὸ μέρος στὴν πολιορκία τῆς Καρύστου ὑπὸ τὸν Καρύστου καὶ μετέπειτα Εὐβοίας καὶ Πρόεδρο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Νεόφυτου καὶ ἦταν παρὼν σὲ ὅλες τὶς μάχες πού δόθηκαν.

α'. Αἴτησή του πρὸς τὸν Ἐπαρχο Ἄνδρου.

Σὲ οἰκονομικὴ στενοχώρια μετὰ τὴν Ἀπελευθέρωσιν διεκδίκησε μέσω τοῦ Ἐπαρχο Ἄνδρου μιὰ χρηματικὴ ἀνταμοιβή μετὰ τὴν παρακάτω αἴτησή του πού ὑπέβαλε στίς 18 Μαΐου 1846:

«Πρὸς τὸ Βασ. Ἐπαρχεῖον Ἄνδρου.

Πρὸ χρόνων ἔσπευσα νὰ καθυποβάλω διὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὴν Βασ. Κυβέρνησιν τὰ πιστοποιητικὰ τῶν ἐκδουλεύσεών μου διὰ νὰ μοὶ χορηγηθῆ ἡ ἀνήκουσα ἀμοιβή, ἀλλ' ἄχρι τοῦδε μὴ ἀνταμειβθεὶς καὶ ὑστερούμενος τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων πρὸς ἐξοικονόμησιν τῆς πολυαριθμοῦ οἰκογενείας μου, ἐνῶ καὶ ἐγὼ ἔλαβον μέρος ἐνεργητικὸν εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς Ἀνεξαριτησίας Ἱερῶν Ἀγῶνα ὑπηρετήσας στρατιωτικῶς καὶ παρευρεθεὶς εἰς τὸν ἀποκλεισμόν τῆς Καρύστου καὶ εἰς τὰς ἐκεῖ συγκροτηθείσας μάχας ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιερέως νῦν δὲ Εὐβοίας καὶ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Κ. Νεοφύτου.

Ὅθεν παρακαλῶ τὸ Β. Ἐπαρχεῖον τοῦτο νὰ διαβίβασῃ τὴν παροῦσαν μου μετὰ τοῦ ἐπισυννημμένου πιστοποιητικοῦ εἰς τὴν οὐσιγηθεῖσαν Ἐπιτροπὴν, ὅπως ληφθῶσιν ὑπ' ὄφρυον καὶ γνωμοδοτήσῃ περὶ ἀμοιβῆς μου.

Ἐν Ἄνδρῳ τὴν 18 Μαΐου 1846

Εὐπειθέστατος

Οἰκονόμος Ἄνδρου

Ἀντώνιος Κωνσταντάκης».

δ'. Πιστοποιητικὸ γιὰ τὴ δρασὴ του.

Τῆ συμμετοχῆ τοῦ ἱερέα Ἀντωνίου Κωνσταντάκη στὸν Ἀγῶνα θεβαίωει τὸ παρακάτω πιστοποιητικὸ τῶν κατοίκων τῆς Ἄνδρου μετὰ ἡμερομηνία 15 Μαΐου

1846 ἐπικυρωμένον αὐθημερόν ἀπὸ τὸν Δημοπάρεδρο τοῦ νησιοῦ. Στὸν ἱερέα εἶχε ἀπονειμηθεὶ τὸ ὄφεικιο τοῦ Οἰκονόμου:

«Πιστοποιητικόν.

Πιστοποιοῦμεν οἱ ὑπογεγραμμένοι, ὅτι ὁ Οἰκονόμος Ἄνδρου Ἀντώνιος Κωνσταντάκης ἱερεὺς ἔλαβε μέρος ἐνεργητικὸν εἰς τὸν ὑπὲρ Ἀνεξαριτησίας Ἱερῶν Ἀγῶνα καταταχθεὶς ἐνταῦθα ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιερέως Καρύστου νῦν δὲ Εὐβοίας καὶ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Κ. Νεοφύτου, καὶ μεταθῶς μετὰ τοῦ λοιποῦ στρατοῦ εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Καρύστου παρευρεθεὶς εἰς τὰς συγκροτηθείσας τῶν ἐχθρῶν μάχας.

Εἰς θεβαίωσιν διὸ ἐγένετο τὸ παρὸν καὶ αἰτησίν του, διὰ νὰ τοῦ χορηγηθῆσῃ ὅπου ἀνήκει.

Ἐν Ἄνδρῳ τὴν 15 Μαΐου 1846

Δ. Κονδύλης
Μιχαὴλ Κοζάκης
Ζανῆς Σπυρ.
Μιχ. Μπερζίκος
Α. Ράλιας
Δ. Ράλιας
Ἀνδρέας Μαρής
Δ. Πασχάλης
Πέτρος Φ. Πασχάλης
Ν. Μπογάλης
Ν. Κοντιέλης
Μιχ. Μπερζίκος
Δημ. Τσιτάκης
Νικ. Ἀνούσης
Ζ. Α. Δαλόντιες
Α. Μπερζίκος.

Ἐπικυροῦνται τὸ γνήσιον τῶν ἀνωτέρω δέκα ἐξ ὑπογραφῶν. — Ἄνδρος τὴν 15 Μαΐου 1846.

ἀ.α. Δημάρχου Ἄνδρου
Ὁ Δημοπάρεδρος
Γ. Καρυστινός».

12. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Πῆρε μέρος στὴν πολιορκία τοῦ Νεοκάστρου καὶ τῆς Μεθώνης μαζί μετὰ τοὺς γιούς του. Λεγόταν «καπετάν

Ἄνθιμος», ἦταν γενναῖος ἀγωνιστὴς καὶ θορήκε ἄδοξο θάνατο.

Π: στο ποιοιητικὸ γ: ἀ τή δ ρ ἄ σ η του.

Ἐσχωριστὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ συμμετοχὴ τοῦ παπα-Ἀναστάση στὸν Ἀγώνα, μὲ πολλές λεπτομέρειες γιὰ τὸν θάνατό του παρουσιάζει: τὸ παρακάτω πιστοποιητικό, ποῦ ἐξέδωσαν στίς 20 Ἰουνίου 1833 οἱ κάτοικοι τῶν Φιλιππῶν:

«Οἱ κάτωθεν ὑπογεγραμμένοι κάτοικοι καὶ αὐτόχθονες τῆς κομποπόλεως Φιλιππῶν δίδομεν πίστην θεβαίαν καὶ ἀσφαλὴ ἐν καθαρῷ συνειδήτῳ καὶ ἀληθείᾳ ὅτι ἠξεύρομεν περὶ τῆς νῦν δυστυχοῦς φραμελίας τοῦ ποτὲ παπᾶ Ἀναστασίου παπᾶ Δημητρουπόλου καὶ τοῦ αὐτοῦ Μῆτρος παπᾶ Δημητρουπόλου, τῶν ἀποθανόντων ὑπὲρ πατριδος. ἅμα ἐκινήθη ἡ Ἱερὰ Ἐπαναστάσις ὑπὲρ ἐλευθερίας τοῦ Ἔθνους ὁ μακαρίτης παπᾶ Ἀναστασίου ἐκίνησε τὰ ἄρματα τοῦ κολίου κάμπου τῆς ἐπαρχίας μας μὲ τοὺς υἱοὺς του. ἐσαθήσαν εἰς τὴν πολιορκίαν Νεοκάστρου καὶ Μεθώνης, πολέμησαν ἀνδρείως πολλὰ νίκας καὶ θριάμβους ἔκαμαν μὲ τὰ ἀνδρείαα τῶν κινήματα καὶ στρατηγήματα, ἐδούλευσαν μὲ πίστην μὲ ζοὴν καὶ μὲ κατάστασιν ἄνευ παραμικροῦς καταγρήσεως. μετὰ τὸ πέσιμον Νεοκάστρου ἐσύνησαν εἰς τὸν πόλεμον Μεθώνης, ἐκεῖ ἐσοκιάθη ὁ μακαρίτης Μῆτρος παπᾶ Δημητρουπόλος ἀποθανὼν μὲ ἐντιμον θάνατον ἐπάνω εἰς τὴν νίκην καὶ ἀφανισμόν τῶν ἐχθρῶν. ὑστερήθη τῆς λαμπροῦς ἡμέρας τῆς ἐλευθερίας δι' ἣν ἠγωνίσθη. ἄφησε τὴν σύζυγόν του χήραν μὲ ἓν τέκνον ἀρσενικὸν μικρὸν καὶ τρία θηλυκά, ἔμειναν αὐτὰ εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ προστάτου τῶν ἀειμνήστων παπᾶ Ἀναστασίου. μετὰ παρέλεσον ὀλίγων μηνῶν εἰς ἓνα κίνδυνον τοῦ Νεοκάστρου ἐσύνησαν καὶ αὐτὸς ὁ μακαρίτης παπᾶ Ἀναστάσιος νὰ δώσῃ βοήθειαν εἰς τὸ φρούριον καὶ ἐκεῖ ἔγινεν ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ πάνδεινον τῆς ἀποθιώσεώς του.

Ἐπειδὴ καὶ εἰς τὸ φρούριον ἐπεριφέροντο μέσα Τοῦρκοι ἀρματούμενοι μὲ ἄδειαν τοῦ ποτὲ Ἰωάννου Μέλλιου, οἱ κάτοικοι Νεοκάστρου, ὑποπιεζόμενοι διὰ κάθε κακὸν καὶ κάθε προδοσίαν, ἔτρεξαν εἰς τὸν μα-

καρίτην παπᾶ Ἀναστασίου (ἐλέγετο καπετὰν Ἀνθιμος) καὶ ἐπαραπονέθησαν τὰς ὑποψίας τῶν καὶ κάθε κακὸν ποῦ ἤθελε προκύβει διὰ τὴν ἐλευθέραν ὀπλοφορίαν ποῦ εἶχον οἱ Τοῦρκοι. αὐτὸς ὁ ἀειμνήστος καὶ πιστὸς πατριώτης πλημυρισμένος ἀπὸ ζῆλον καὶ πατριωτισμὸν ἐσύλαβεν ἕναν Ὀθωμανὸν καὶ λαβὼν τὰ ὄπλα του τὸν ἄφησεν. αὐτὴ ἡ δικαιοσύνη καὶ πατριωτικὴ πρόβλεψις ἐπήγαγε φθόνον καὶ κακίαν εἰς τὰ σπλάγγνα τοῦ ποτὲ Ἰωάννου Μέλλιου. ἀμέσως ὁ αὐτὸς Ἰωάννης Μέλλιος ἐκινήθη κατὰ τοῦ μακαρίου παπᾶ Ἀναστασίου. ἐκτύπησεν αὐτὸν διὰ τῆς μπισόλας καὶ διὰ θείας βοηθείας δὲν τὸν ἔβλαπεν, εἰμὴ ἡ θεία δίκη ἔφθασεν, καὶ κυπώντας ὁ παπᾶ Ἀναστασίου τοῦ ἐσήκωσε τὴν ζοὴν, καὶ ἐπομένως αὐξήσεν ἡ μάχη εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ ποτὲ Μέλλιου καὶ ἐκίνησαν ἄρματα κατ' αὐτοῦ καὶ ἐσύλαβον αὐτὸν καὶ διὰ πολλὰς τιμωρίας ἐφόνευσαν τὸν ἀειμνήστων παπᾶ Ἀναστασίου.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ αὐτοῦ ἐληλητήθη ἡ ὄλη οὐσία του καὶ πτωκαῖα ἐπὶ τὴν οἰκίαν του, τόσον ὥστε δὲν ἔμεινεν οὔτε τὸ παραμικρὸν ἀπὸ τὰ πράγματά του. ἔμεινε αὐτὴ ἡ φραμελία πάντῃ ἐρημῇ, ὑστερουμένη τὰ πάντα μὲ μεγάλῃν δυστυχίαν καὶ πενίαν, ἔδειξεν ὅμως καλὴν διαγωγὴν καὶ ἔζησε μὲ τιμὴν καὶ ὑπόληψιν φυλάττων τὴν πενίαν μὲ ὑπομονὴν καὶ ἡσυχίαν, καθὼς καὶ ἄχρι σήμερον εὐδοκίαιται εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν.

Αὐτὰ ἠξεύρομεν καὶ κατ' αἰτίσιν τῆς αὐτῆς φραμελίας δίδομεν τὸ παρόν μας μὲ καθαρὰν συνείδησιν, καὶ ὑποφαινόμεθα.

Τῆ: 20: Ἰουνίου 1833: ἐν Φιλιπποῦσι:

Οἱ κάτοικοι Φιλιππῶν

Ἀνδρέας Α. Σκορδάκης.

Πανάγος Λαμπίρης.

Γεώργιος Ἀ. Σκορδάκης.

Γεωργάκης Παναγιώταρος.

Διονύσιος Τζόρος.

Ἀναγνώστης Σάκκουλας.

Γεώργιος Θ. Σκορδάκης.

Γεώργιος Νίντας». (Συνεχίζεται)

Η ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΚΑΤΑ ΤΙΣ "ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΓΕΣ,,

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 155)

ἐνδεεῖς γυναῖκες, ἀσκοῦν τὰ ἔργα τῆς διακονικῆς ἀγάπης, καὶ ἐκπροσωποῦν τὸν ἐπίσκοπο στίς τάξεις τοῦ γυναικείου κλήρου¹⁰⁴. Οἱ διακόνισσες ἐπίσης στὸ ἱεραποστολικὸ καὶ κατηχητικὸ ἔργο ἀποτελοῦσαν τὸν συνδετικὸ κρίκο μεταξὺ τῶν κληρικῶν καὶ τῶν Χριστιανῶν γενικῶς: «Ἄνευ τῆς διακόνου μηδεμία προσίτω γυνὴ τῷ διακόνῳ ἢ τῷ ἐπισκόπῳ¹⁰⁵.

Τὰ καθήκοντα τῆς διακόνισσας ἦταν ἀναμφισβήτητα ἀνώτερα κι εὐρύτερα τῶν καθηκόντων τοῦ ὑποδιακόνου ἢ τοῦ ἀναγνώστου. Στὴν καθιέρωση τοῦ ὑποδιακόνου ὁ ἐπίσκοπος εὐχεται νὰ

δοθῇ σ' αὐτὸν «Πνεῦμα Ἅγιον πρὸς τὸ ἐπαξίως ἐφάπτεσθαι τῶν λειτουργικῶν σου σκευῶν»¹⁰⁶. Γιὰ τὸν προχειριζόμενο ἀναγνώστη ἐξ ἄλλου εὐχεται ὁ ἐπίσκοπος: «...Ἐπίδε ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου τὸν ἐγχειριζόμενον τὰς ἀγίας σου Γραφὰς ἀναγινώσκων τῷ λαῷ σου καὶ δὸς αὐτῷ Πνεῦμα Ἅγιον, πνεῦμα προφητικόν· ὁ σοφίσας Ἐσδραν τὸν θεράποντά σου ἐπὶ τὸ ἀναγινώσκειν τοὺς νόμους σου τῷ λαῷ σου καὶ νῦν παρακαλούμενος ὑφ' ἡμῶν σοφιστὸν τὸν δοῦλόν σου καὶ δὸς αὐτῷ, ἀκατάγνωστον διανύσαντα τὸ ἐγχειρισθὲν αὐτῷ ἔργον, ἄξιον ἀναδειχθῆναι μείζονος βαθμοῦ διὰ Χριστοῦ...»¹⁰⁷.

104. Βιβλίον Γ', κεφ. 19, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σ. 67-68.

105. Βιβλίον Β', κεφ. 26, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σ. 35.

106. Βιβλίον Η', κεφ. 21, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σ. 161.

107. Βιβλίον Η', κεφ. 22, αὐτόθι.

Ζ' ΤΟ ΑΛΗΘΙΝΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ "ΣΚΟΠΙΑ,"

Του Πρεσβυτέρου
ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

2

Τίθεται το ερώτημα: Οι όπαδοί της «Σκοπιάς» δέν αντιλαμβάνονται τὰ ψεύδη της εταιρίας;

Η χιλιαστική οργάνωση δηλώνει επίσημα στο Ύπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων πώς οι «μάρτυρες του Ίεχωβά» δέν κάνουν προσηλυτισμό· οι όπαδοί της δέν αντιλαμβάνονται πώς στο σημείο αυτό ψεύδεται; Ναι, τὸ αντιλαμβάνονται· ὅμως δέν προβληματίζονται· οὔτε κἄν τοὺς ἐνοχλεῖ ἡ αντιγραφική στάσι τῆς εταιρίας, παρ' ὅλο πὺδ ὁ λόγος τῆς Γραφῆς εἶναι καταπέλτης: «Βδέλυγμα Κυρίῳ χεῖλη ψευδῆ» (Παροιμ. 10' 22). Γιατί πιστεύουν πὺς «τὸ θέλημα τῆς οργάνωσης εἶναι θέλημα τοῦ Ίεχωβά» και στήν προκειμένη περίπτωση ἡ εταιρία διακηρύττει πὺς πρέπει νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸν «πολεμικὸ δόλο» ἐναντίον τῶν «λύκων» πὺδ θέλουν νὰ κατασπαράξουν τοὺς «δούλους τοῦ Θεοῦ».

«Ποιὸς εἶσαι σύ, πὺδ θὰ κρίνης τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ;», ἀντήχησαν οἱ ἀπειλές τῆς εταιρίας στήν τελευταία συνέλευσι τῆς Μαλακάσας και τὰ λόγια αὐτὰ μεταφράζονται: «ποιὸς εἶσαι σύ, πὺδ θὰ κρίνης τίς ἐντολές τῆς εταιρίας;».

Ἔτσι λοιπόν, οἱ χιλιαστὲς πὺδ ἐπιθυμοῦν νὰ μείνουν μέσα στο «καταφύγιο» ὑποτάσσονται, σιωποῦν, τρομάζουν ἀκόμη και στὸν ἀπλὸ «λογισμὸ», πὺδ θὰ στρεφόνταν ἐναντίον τοῦ «Ίεχωβά» (= τῆς εταιρίας Σκοπιά). Ἄλλωστε ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἐνημερωθῆ ὁ «φάκελλος» τους στήν οργάνωσι, για «ἐτεροδιδασκαλία», για ἀνταρσία ἐναντίον τοῦ Ίεχωβά και νὰ «πεταχθῶν ἔξω ἀπὸ τὴν ἁγία οργάνωσι τοῦ Ίεχωβά», ἔξω ἀπὸ τὸ «καταφύγιο»!

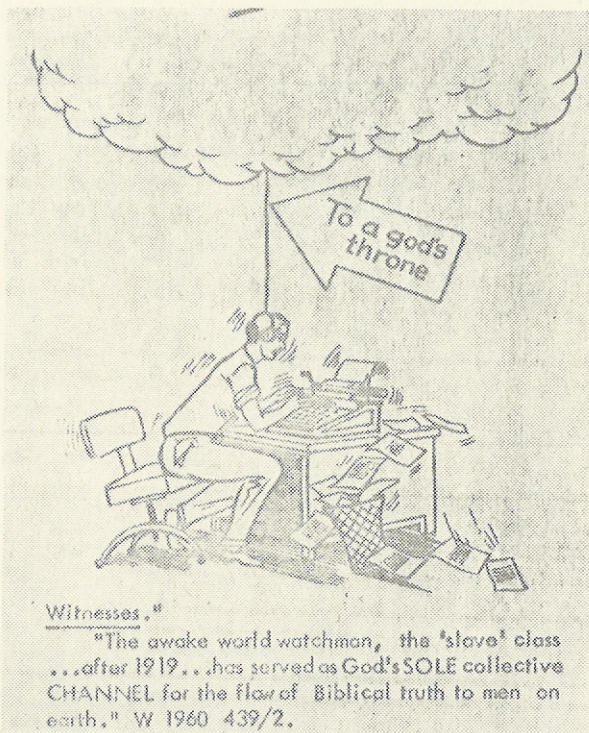
Η χιλιαστική οργάνωσι δηλώνει ἀκόμη στο Ύπουργείο πὺς οἱ «μάρτυρες τοῦ Ίεχωβά» δέν τηροῦν «καταλόγους μελῶν». Ὁ καθένας ἀπὸ αὐτοὺς γνωρίζει πολὺ καλά πὺς αὐτὸ εἶναι χονδροειδέστατο ψέμμα. Ἄλλὰ τί μ' αὐτό; Τὸ ψέμμα ἀπαγορεύεται για τοὺς ἀνθρώπους, ὅχι ὅμως για τὸν «Ίεχωβά» (= για τὴν εταιρία Σκοπιά)· για νὰ ψεύδεται ὁ «Ίεχωβά» ἔχει τοὺς λόγους του, ἐφαρμόζει τὴ «στρατηγική πολέμου», τὸ λεγόμενο «πολεμικὸ δόλο»!

Ἀλήθεια, μιὰ οργάνωσι πὺδ ἔχει ἀναπτύξει ὁλόκληρο σύστημα μυστικῶν δελτίων για τὴν ἀστυνόμευσι ὅχι μόνο τῶν μελῶν της, ἀλλὰ και ὅλων μας, πρέπει νὰ ἔχη πολὺ θράσος για νὰ ὑποστηρίξῃ πὺς σ' αὐτὴν δέν τηροῦνται κατάλογοι μελῶν!

Ἄλλὰ ἡ ἀμερικανική μετοχική εταιρία «Σκοπιά» δέν ἐξαπατᾷ μόνο τοὺς ὁπαδούς της· τοὺς ἐκπαιδεύει νὰ στή-

νουν παγίδες στὶς πόρτες μας και νὰ τὴν μιμοῦνται στήν τακτική τοῦ «στρατηγικοῦ δόλου».

Δίνουν τὴν ἐντύπωσι πὺς ἐνδιαφέρονται για μᾶς προσωπικά και για τὰ θέματα πὺδ ἀρεσκόμεσθε νὰ συζητοῦμε ἢ και για τὴ λύσι συγκεκριμένων προβλημάτων μας, ἐνῶ στήν πραγματικότητα ἀναζητοῦν τὴν «ἀποκριτική μας χορδή», για νὰ «παίζουν πάνω σ' αὐτὴν» και νὰ προχωρήσουν στήν ἐπίτευξι τοῦ «θεοκρατικοῦ ἀντι-

«Ποιὸς εἶσαι σύ, πὺδ θὰ κρίνης τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ;» Στὸ σκίτσο αὐτό, πὺδ δημοσιεύθηκε σὲ περιοδικὸ ἀπὸ πρῶν ἀνώτερα στελέχη τοῦ Μπρονόβιν, παρουσιάζει τὴν τραγική θέσι, στήν ὁποία βρίσκονται τὰ θέματα τῆς εταιρίας: «Ὁ ἀγρυπνὸς παγκόσμιος φρουρός», δηλαδή ἡ εταιρία «Σκοπιά», «ἔπειτα ἀπὸ τὸ 1919... ὑπηρετεῖ ὡς ὁ μόνος συλλογικὸς ἀγωγὸς τοῦ Θεοῦ για τὴ ροή βιβλικῆς ἀληθείας στοὺς ἀνθρώπους ἐπάνω στὴ γῆ» (ἑλλ. Σκοπιά 1960, σ. 471, ἀναλυτικά τὸ βιβλίό μας: Ἡ Σκοπιά - ζωηρότερο φῶς ἢ πυκνότερο σκότος; Ἀθήνα: 1977).

καμενικοῦ σκοποῦ», νὰ διαθέσουν δηλαδή τὰ ἐντυπα τῆς εταιρίας και νὰ προσπαθήσουν νὰ δάλουν κι ἐμᾶς στο «καταφύγιο», νὰ μᾶς μεταβάλουν σὲ τυφλὰ ὄργανα ἐξυπηρετήσεως σκοπῶν και συμφερόντων τῆς εταιρίας.

(Συνεχίζεται)

Η ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ ΤΟΥ ΝΑΟΥΜ*

Τοῦ κ. ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ

«13 Καὶ νῦν συντρίψω τὴν ράβδον αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ καὶ τοὺς δεσμούς σου διαρρήξω 14 καὶ ἐντελεῖται περὶ σοῦ Κύριος, οὐ σπαρήσεται ἐκ τοῦ ὀνόματός σου ἔτι· ἐξ οἴκου Θεοῦ σου ἐξολοθρεύσω τὰ γλυπτὰ καὶ χωνευτὰ ἠθήσομαι· ταφήν σου, ὅτι ταχεῖς».

Οἱ στίχοι εἶναι κάπως σαλευμένοι. Δὲν εἶναι ὅμως ἀμφίβολο πὼς ὁ λόγος ἀπευθύνεται στὸν Ἰσραὴλ καὶ τὸν Ἀσσύριο. Στὸν πρῶτο, εἶναι μιὰ ὑπόσχεση. Τὸ ζυγὸ τῆς τυραννίας τώρα θὰ τὸν τσακίσω καὶ τὰ δεσμά σου, ποῦ ἐκείνη χαλκεύει, θὰ τὰ σπάσω. Ὅσο γιὰ σένα, Ἀσσύριε, δὲν θὰ ἔχεις πιά συνέχεια. Τὰ γλυπτὰ καὶ χυτὰ εἰδωλά σου θὰ χαθοῦν. Καὶ τὸν ἴδιο, σὲ περιμένει ὁ τάφος.

Τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, ποῦ δίνουν τὴν ἐντύπωση, ὅσο ἐπικρατοῦν, πὼς θὰ ὑπάρχουν αἰώνια, τὸ μεγαλεῖο δὲν διαρκεῖ ἀέναο, εἶναι μετρημένο. Σπέρνουν τὸ χαμὸ, ἀλλὰ ἐτοιμάζουν ἔτσι καὶ τὸ δικό τους ὄλεθρο. Οἱ ἀξίες ποῦ τοὺς ἐμπνέουν, εἶναι φθαρτές, ἀφοῦ τὸ φέμμα τις σαρκώνει. Θὰ ἔλθει ὥρα ποῦ, ἐνῶ δὲν τὸ ὑποπτεύονται, ἔχοντας κάτω ἀπὸ τὸ πέλμα τους ἀναρίθμητο πλῆθος ἀθῶων, θὰ βρεθοῦν οἱ ἴδιοι· κάτω ἀπὸ τὴ φλούδα τῆς γῆς.

Β' ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Μήνυμα ἀπὸ τὰ ὄρη

«1 Ἴδου ἐπὶ τὰ ὄρη οἱ πόδες εὐαγγελιζομένου καὶ ἀπαγγέλλοντος εἰρήνην· ἑόρταζε, Ἰούδα, τὰς ἑορτάς σου, ἀπόδος τὰς εὐχάς σου, διότι οὐ μὴ προσθήσωσιν ἔτι τοῦ διελθεῖν διὰ σοῦ εἰς παλαιώσιν. Συντετέλεσται, ἐξήρται».

Χαρούμενη προφητεία. Ἡ κατῆφεια πῆρε τέλος. Νά τοι, στὶς δουνοκορφές, οἱ ἀγγελιαφόροι τῆς νέας ἐποχῆς. Ὁ ἐχθρὸς κατατροπώθηκε. Ὁ χαιμακὸς παρήλαθε. Λουλουδιάζει ἡ εἰρήνη. Μιὰ γλιερή, φωτόβολη αἰθρία αὐγάζει τὸν ὄριζοντα. Μέρα ἐλευθερίας καὶ ψυχικῆς ἀνεσης. Μέρα εὐλογίας ἀσκίαστης.

Μέρα γιὰ δοξολογία. Καιρὸς ν' ἀναπεμφθοῦν τὰ τόξα τῶν παλιῶν ἕμνων στὸν ὑπερασπιστὴ τοῦ Ἰσραὴλ. Μέρα εὐφροσύνης, ποῦ ἠλιθοασίλημα δὲν θὰ ἔχει.

Διαβάζοντας αὐτὴ τὴν προτροπή, ἀπὸ ἀλλοτινὴ καὶ ἀλλοῦ πηγασιμένη φωνή, τί νιώθει; Ὁ μουσικὸς Ἰούδας, ποῦ τοῦ μιλά μέσω τοῦ προφήτη τὸ Πνεῦμα, εἶναι ὁ ὀρθόδοξος λαός. Καύχημα καὶ ζωὴ αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, τὸ ἀθάνατο καὶ πλούσιο λειτουργικὸ ἀπόθεμα τῆς Παράδοσῆς του.

Τίποτε ἄλλο, στὴν Ὀρθοδοξία, τὴν ἀληθινὴ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, δὲν εἶναι τόσο μεγάλῃς σημασίας,

τόσο κεντρικῆς ἀξίας, ὅσο ἡ ἐκθαμβωτικὴ λατρεία τῆς. Ὁ Δομήτορας τῆς Ἐκκλησίας τὴν καλεῖ νὰ ἑορτάζει τις ἑορτές τῆς, νὰ ἐξυψώνει πρὸς τὸν οὐρανό, μὲς ἀπὸ τὸ θυμίαμα τῶν εὐχῶν καὶ τῆς μελωδίας, τις ψυχές. Καὶ πῶς; Μὲ τὴ διαθεβαίωση ὅτι ὄλο αὐτὸ τὸ λειτουργικὸ σύστημα δὲν πρόκειται νὰ γνωρίσει παλαιώση καὶ φθορά, γιατί εἶναι ἄμικτα πνευματότευκτο, γιατί δὲν ἀποτελεῖ παρά προσκόλλη τῆς ἀνω ζωῆς στὴ γῆ.

Μ' αὐτὴ τὴν εὐκαιρία, ἰδοὺ μερικοὶ ἐπίκαιροι γιὰ μᾶς τοὺς Ἕλληνας, τοὺς τωρινούς Ἕλληνας, στοχασμοί.

Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι κυρίως καὶ κατ' ἐξοχὴν Ἐκκλησία λατρείας. Μὲς ἀπὸ τὸ κατανοητικὸ αὐτὸ βίωμά τῆς, ποῦ ἔχει ὁμορφιά μοναδικῆ στὴ χριστιανικὴ οἰκουμένη, ἡ Ὀρθοδοξία ἀγιάζει τις ψυχές καὶ τὰ σώματα. Μᾶς μεταφέρει ἀπὸ τὸν πηλὸ στὸ Πνεῦμα. Στηρίζει στὴν πίστη. Εἰσάγει στὰ δάθη τῆς ἀποκαλυμμένης ἀλήθειας. Ἀπεργάζεται καὶ οἰκοδομεῖ τὸ γνήσιο καὶ ἄρτιο εὐαγγελικὸ ἄνθρωπο.

Ἡ λατρεία, γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας, δὲν εἶναι ἀπλῶς ὑπόθεση τοῦ Κλήρου, μὲ παθητικὴ παρουσία τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ Κλήρου καὶ λαοῦ σὺν ἑνα σώμα. Χρειάζεται λοιπὸν ὁ λαός μας λειτουργικὴ ἀγωγή καὶ μόρφωση. Χρειάζεται ὅλα ἐκείνα τὰ μέσα, ποῦ θὰ τὸν ἰκανώσουν νὰ μετέχει ἐνεργὰ στὶς ἱερὲς ἀκολουθίες.

Ἐνα ἀπ' αὐτὰ εἶναι, δίχως ἀμφιβολία, τὸ νὰ καταλαβαίνουν ὄλο οἱ πιστοὶ τί ἐκφωνεῖται καὶ τί ψάλλεται· στοὺς ναοὺς. Ἄρα ἡ ἐξήγηση εἶναι ἀπαραίτητη. Μονάχα ἔτσι τὸ ἐκκλησίασμα μπορεῖ νὰ τιμᾷ συνειδητὰ τὴν Ἁγία Τριάδα καὶ νὰ φωτίζεται ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τῆς ποιήσεως, ποῦ εἶναι χυμωμένη μὲ τὸ φῶς τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Μονάχα ἔτσι μεταδίδεται μὲ διαφύλακα καὶ ἀσφάλεια ἡ Χάρις ποῦ ταμιούχος καὶ ναιμήτριά τῆς εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Τὰ τελούμενα στὸν εὐκτήριο οἶκο δὲν εἶναι μονάχα ἀγιασμός, ἀλλὰ καὶ διδασχὴ λυτρωτικῆ, «φῶς εἰς ἀποκάλυψιν» (πρόλ. Λουκ. 6' 32). Γιὰ νὰ θυμηθῶμε ἐδῶ τὸ ὄρατο ἀπόφθεγμα ἐνὸς μεγάλου λυρικοῦ τοῦ καιροῦ μας, μέσα σ' αὐτὲς τις συνάξεις, «ὁ Θεὸς μᾶς μιλά μὲ τὰ λόγια ποῦ τοῦ λέμε».

Οἱ ὕμνοι, τὰ διδλικά ἀναγνώσματα, οἱ εὐχές καὶ τὰ ἄλλα κομμάτια ποῦ ἀκοῦμε ἐκεῖ, παρὰ τὸ ὅτι εἶναι τόσο οἰκεῖα στὸ φιλακόλουθο λαὸ μας, ἔχουν ἀρκετὰ δυσνόητα σημεῖα γιὰ τὸν πολὺ κόσμο. Εἶναι γραμμένα στὴν ἀρχαία γλῶσσα, ποῦ καὶ ποῦ δὲ καὶ σὲ ἰδίωμα ἀρχαῖο. Λοιπὸν, μεγάλη ζημιὰ ἢ διαφυγὴ τοῦ νοήματος. Ἡ ψυχὴ στερεῖται πολτύμα στοιχεῖα πνευματικῆς τροφῆς. Δὲν εἶναι πιὰ, στὴν κυριολεξία, «ἕζλον πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὕδατων» (Ψαλμ. α' 3), ὅπως συμφολλίζεται ὁ κάθε ἀληθινὰ ἀναγεννημένος ἄνθρωπος.

(Συνεχίζεται)

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 145 τοῦ ὑπ' ἀρ. 9-10 τεύχους.

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Στόν ἀπόηχο μιᾶς ἐπετείου.

ΣΤΟΝ ἐπόηχο τῆς πρόσφατης ἐπετείου τῆς Ἀλώσεως (29 Μαΐου), ἀνθίζουν οἱ παρά κάτω λίγες σκέψεις. Ἐκείνη τὴν ἀποφράδα ἡμέρα, μὲ τὴν πτώση τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων, τεματίσθηκε ἡ ὑπερχιλιόχρονη μεσαιωνικὴ Αὐτοκρατορία μας. Εἶναι μιὰ μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ πικρὲς μνήμες τοῦ Γένους. Ἀλλὰ τὸ Βυζάντιο, ὡς ἔνοια, δὲν ἔσβησε τότε. Τὸ πνεῦμα του, οἱ Παραδόσεις του ἐξακολουθοῦν νὰ ζοῦν στὰ πλαίσια τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ νὰ τὸν διαμορφώνουν. Ἰδίως μέσα ἀπὸ τὸ λόγο καὶ τὸ βίωμα τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἐνθυμούμενοι λοιπὸν αὐτὴ τὴν πολὺκλαυστή ἡμέρα, ἄς μὴ λησμονοῦμε ὅτι ἔχουμε καθῆκον νὰ εἴμαστε προσηλωμένοι στὸ ἀθάνατο στοιχεῖο τῆς. Δηλαδή νὰ διατηροῦμε, σὰν Ἐκκλησία, τὸ ὀρθόδοξο φρόνημα. Νὰ τὸ ἔχουμε καὶ σήμερα καὶ αὔριο πολύτιμο ζώπυρο τῆς ἐθνικῆς μας ὑποστάσεως.

Νηστεία προσιτὴ στοὺς πολλούς.

Η ΠΡΙΝ ἀπὸ τὴν ἑορτὴ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων περίοδος νηστείας εἶναι ἡ πιὸ ὀλιγοήμερη τοῦ λειτουργικοῦ ἔτους. Ποικίλλοντας σὲ μῆκος, προσφέρεται καὶ ἔτσι σὰν ἡ πιὸ ἐδωπόδεκτη σὲ ὄσους πιστούς, γιὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλο λόγο, δυσχεραίνονται ν' ἀνταποκριθοῦν στὶς δύο Σαρακοστὲς (τοῦ Πάσχα καὶ τῶν Χριστουγέννων), καθὼς καὶ στὸ Δεκαπενταῦγουστο. Οἱ ποιμένες μας μποροῦν λοιπὸν νὰ τὴν συνιστοῦν πάντα στὰ πνευματικὰ τους τέκνα, πὸν ἀνήκουν σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι. Πρόκειται γιὰ μιὰ σχετικὰ ἀνώδυνη ἐδκαιρία γι' αὐτὰ νὰ ἀφεληθοῦν ψυχικὰ ἀπὸ τὴν ἄσκησι τῆς νηστείας, πὸν ἀποτελεῖ θεσμὸ ἐδλογημένο καὶ θεόδοτο, μιὰ καὶ ἡδὴ ἡ Βίβλος τὴν διδάσκει καὶ τὴν προβάλλει σὰν ἐντολή. Φέτος, εἶναι μόνον διήμερη!

Ὁ γυμνισμός.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ τοῦ γυμνισμοῦ σοβεῖ στὴ χώρα μας. Ἰδίως τώρα, πὸν ἡ Πολιτεία φαίνεται διατεθειμένη νὰ παράσχει ἐδκολίες σὲ ὄσους ξένους τουρίστες τὸν ἀκολουθοῦν ὡς εἶδος παραθερισμοῦ. Ἡ Ἐκκλησία, ἔχοντας κῆδος γιὰ τὴν διατήρησι τοῦ ἥθους τοῦ λαοῦ μας, ἐμπνευσμένου ἀπὸ τὶς ἡθικὲς ἀρχὲς τοῦ Ἐδγγελίου, τὶς ὑπερασπίζει καὶ σ' αὐτὸν τὸν τομέα. Ἐτσι, στὸ θέμα τοῦ γυμνισμοῦ, ἐρμηνεύοντας ἀκριβῶς καὶ τὶς πεποιθῆσεις αὐτοῦ τοῦ λαοῦ στὴ συντριπτικὴ του πλειονότητα, τάσσεται ὑπὲρ τῆς ἀποφυγῆς τέτοιων ἀντιλήψεων. Γιατὶ προσκροοῦν ἀναμφίβολα στὸ ὄριες κοινωνικὸ αἶσθημα.

Μ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα εἶναι γραμμένο καὶ τὸ μικρὸ

βιβλίο τοῦ συνεργάτη μας θεολόγου καὶ νομικοῦ κ. Ἐδγγέλου Λέκκου, πὸν κυκλοφόρησε πρόσφατα. Κατατοπίζει μὲ νηφάλια ἀλλὰ πειστικὴ γλώσσα τὴν Κοινὴ Γνώμη πάνω στὴν ἀνάγκη νὰ μὴ ἐνδώσει σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ γυμνισμὸ.

Καὶ γενικότερα.

ΤΟ παρὰ πάνω θέμα ἀνήκει στὴ λεγόμενη Ποιμαντικὴ τοῦ Τουρισμοῦ. Πρόκειται γιὰ ἓνα νεοφανὴ κλάδο τῆς Θεολογίας. Τὴ σύστασή του κατέστησε ἀναγκαία ἡ εὔκολη τώρα καὶ γι' αὐτὸ πολυπληθὴς διακίνησι περιηγητῶν. Δημιουργοῦνται, ἐξ αἰτίας τῆς, ὀξύτερα τὰ σχετικὰ προβλήματα, πὸν ἀπαιτοῦν ἐπείγονσα ἐξέτασι καὶ λύσι. Μὲ τὸν τουρισμὸ, εἰσάγονται ἰδέες καὶ τρόποι ζωῆς συχνὰ ἐπικίνδυνος ποιότητος. Πῶς θ' ἀντιπαιαίσουμε σ' αὐτὴ τὴν εἰσορῇ ἀντιθέου πνεύματος; Πῶς θὰ προφυλάξουμε τὴν ἐθνικὴν μας ταυτότητα, πὸν εἶναι ἐπὶ αἰῶνες ζυμωμένη μὲ τὰ ἑλληνοχριστιανικὰ ἰδανικὰ; Καί, πὸν συγκεκριμένα, πῶς ἡ Ἐκκλησία μας, Κιβωτὸς τῶν ἀγνῶν καὶ ὀραίων ἐθνικῶν μας Παραδόσεων, θ' ἀντιμετωπίσει ἀποδοτικὰ τὸ ἔξωθεν αὐτὸ (νέφος), πὸν μολύνει τὶς ψυχὲς τῶν τέκνων τῆς; Τῆς χρειάζεται ἓνας ἔγκαιρος προβληματισμὸς. Ἐκεῖνος τῆς Ποιμαντικῆς τοῦ Τουρισμοῦ.

Τὰ παιδιὰ μας, τὸ καλοκαίρι.

ΣΤΙΣ 10 τοῦ μηνός, κλείνουν τὰ σχολεῖα. Τὰ παιδιὰ μας θ' ἀρχίσουν τὶς θερινὲς διακοπὲς. Τὰ περιμένει μιὰ περίοδος ξεγνιασιᾶς καὶ ξεκοῦρασις, στὴν ἀγκαλιὰ τῆς φύσης. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ὀραῖο αὐτὸ χρονικὸ διάστημα, δὲν παύει ἡ μέριμνα τῆς Πολιτείας, τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Οἰκογένειας γιὰ τὴν διαφύλαξι καὶ τὴν καλλιέργεια τοῦ ψυχικοῦ τους κόσμου.

Μεταξὺ τῶν σχετικῶν ἐδκαιριῶν γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ, εἶναι καὶ οἱ κατασκηνώσεις. Ἀποτελοῦν ἓνα εἶδος ὄχι μόνον ψυχαγωγίας καὶ τέρψης, ἀλλὰ καὶ ἐμποτισμὸς τῆς τρυφερῆς ἡλικίας μὲ τὰ ἰδεώδη, θρησκευτικὰ καὶ κοινωνικὰ, πὸν εἶναι ἐχέγγυο, ὅταν τηροῦνται, γιὰ ἓνα ποθεινὸ ἐθνικὸ Αὔριο.

Ἡ Ἐκκλησία, ἀπὸ τὴ δικὴ τῆς πλευρὰ, ἔχει στὸ ἐνεργητικὸ τῆς, ἀπὸ δεκαετίες τώρα, μιὰ πολὺτιμη προσφορὰ στὸν τομέα αὐτόν. Σὲ ὄλες τὶς Ἱ. Μητροπόλεις, ὀργανώνει παιδικὲς καὶ νεανικὲς κατασκηνώσεις, πὸν λειτουργοῦν ζηλευτὰ. Οἱ γονεῖς ἐκτιμοῦν αὐτὸ τὸ γεγονός καὶ στέλνουν τοὺς βλαστοὺς τους νὰ περάσουν μερικὲς ἐβδομάδες σ' ἓνα τόσο εὑεργητικὸ περιβάλλον.

Ἀς μεριμνήσουν καὶ φέτος οἱ ἐνοριακοὶ μας ποιμένες, μὲ σχετικὴ πληροφοροῖδοσι καὶ προτροπή τῆς Οἰκογένειας, ὄστε νὰ μεγαλώσει ὁ ἀριθμὸς ἐγγραφῶν στὶς κατασκηνώσεις αὐτές.

ΑΥΞΗΣΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Από το Τ.Α.Κ.Ε. εκδόθηκε ανακοίνωση στην οποία αναφέρονται τα έπόμενα:

«Το Διοικητικό Συμβούλιο του ΤΑΚΕ, με την υπ' αριθ. 56)25.4.1983 απόφασή του, η οποία και ένεκρίθη από τον Υπουργό Κοινωνικών Ασφαλίσεων, απέφασισεν όπως:

- 1) Αύξηση ούν, από 1.1.1983, οι συντάξεις του ΤΑΚΕ, ως εξής:
 - α. Διά σύνταξη ή βοήθημα, ή τμήμα αυτών, μέχρι ποσού 35.000, κατά 150)ο.
 - β. Διά τμήμα συντάξεων ή βοηθήματος από 35.001 μέχρι 55.000 3ρχ., κατά 7,50)ο.
 - γ. Διά τμήμα συντάξεως ή βοηθήματος από 55.000 μέχρι 80.000 3ρχ., κατά 3,750)ο.
- 2) Αύξηση ούν, κατά τὰ ως άνω ποσοστά 150)ο, 7,50)ο και 3,750)ο, αντίστοιχως, και τὰ ανώτατα όρια συμμετοχής εις τὰς συντάξεις του Ν.Δ. 4202)61 και
- 3) Όρισθη ως κατώτατο όριο των συντάξεων, οι όποιες καταβάλλονται από το ΤΑΚΕ δι' όλους, άνεξαίρετως, τούς συνταξιούχους, από 1.1.1983, το ποσόν των 11.500 3ραχμών.

«Τὰ ποσά των αναδρομικών συντάξεων από 1.1.1983 μέχρι 30.6.1983, καθώς και η αύξημένη σύνταξη του μηνός Ιουλίου 1983, θα καταβληθούν μαζί εις το τέλος Ιουνίου, με την έπιταγή του μηνός Ιουλίου 1983.

»Έτσι, οι συντάξεις του ΤΑΚΕ καθορίζονται, από 1.1.1983 εις τὰ κατωτέρω ποσά, με συντάξιμη υπηρεσία 35 έτών:

Κατηγορία	31.12.1982	Με οικ. επίδομα	Σύνολο	Από 1.1.1983
Δ)7	24.062	—	24.062	27.671
Δ)7	24.062	1.816	25.878	29.488
Γ)6	25.570	—	25.570	29.406
Γ)6	25.570	1.816	27.386	31.222
Β)4	30.427	—	30.427	34.991
Β)4	30.427	1.816	32.243	36.807
Α)2	39.804	—	39.804	45.414
Α)2	39.804	1.816	41.620	47.230

—Χριστοδουλάκης Φώτιος, 'Ιερεύς, Δ)7, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 24.062, εφάπαξ 447.623.

—Καποδίστριας Στέφανος, 'Ιερεύς, Β)4, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 30.427, εφάπαξ 497.663.

—Χρηστάκος Νικ., 'Ιερεύς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 25.570, οικογ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 476.195.

—Γόνις Τιμοθέων, 'Ιερεύς, Δ)7, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 24.062, εφάπαξ 107.994.

—Παπαδάκης Θεόδουλος, 'Ιερεύς, Β)4, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 30.427, εφάπαξ 514.638.

—Παπανδριανός Δημ., 'Ιερεύς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 25.570, οικογ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 483.096.

—Πισιμίσσης Γεώργιος, 'Ιερεύς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 27, σύνταξη 21.740, οικογ. επίδομ. 1.816, εφάπαξ 369.899.

—Παπουτσόπουλος Χρυσόστομος, 'Ιερεύς, Δ)7, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 24.062, οικογ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 459.281.

—Σιδέρης Δημ., 'Ιερεύς, Β)4, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 30.427, οικογ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 560.075.

—Παπαδό Κων)νος, 'Ιερεύς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 25.570, οικογ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 557.470.

—Μαρκούση Άνδριανή, Πρεσβ. Γ)6, έτη υπηρεσίας 22, σύνταξη 10.000, εφάπαξ 281.999.

—Γατόπουλος Διον., 'Ιερεύς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 30, σύνταξη 17.899, οικογ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 391.834.

—Κοντογιώργος Χρήστ., 'Ιερεύς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 33, σύνταξη 22.501, εφάπαξ 438.196.

—Φέγγαρος Παρθένιος, 'Ιερεύς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 24.062, εφάπαξ 411.294.

—Ζαρωπούτης Εύάγγελ., 'Ιερεύς, Β)4, έτη υπηρεσίας 28, σύνταξη 18.436, εφάπαξ 432.552.

—Παπασπύρου Γεώργιος, 'Ιερεύς, Β)4, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 30.427, εφάπαξ 539.265.

—Μεταξογένης Κων)νος, 'Ιερεύς, Δ)7, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 24.062, οικογ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 472.820.

—Γαλλιότας Κων)νος, 'Ιερεύς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 25.570, εφάπαξ 477.571.

♦ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Άθήναι, Ιασιού 1 — Τηλ. 721.0734 ♦
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ιωάννης Μιχαήλ, Άναστασάκη 3, Ζωγράφου. Τηλ. 778.7978.